

České slovo

OSLAVY 45. VÝROČÍ KONCE VÁLKY V PLZNI

Projev prezidenta
V. Havla

Po dlouhá desetiletí předstíral komunistický režim, že Československo bylo osvobozeno pouze Rudou armádou. Ano, Rudá armáda skutečně osvobodila větší část našeho území. Přesto není pravda, že Československo osvobodila pouze Rudá armáda. Významnou část Čech osvobodili Američané.

Abychom tento fakt po létech jeho zamlčování výrazně připomněli, rozhodli jsme se uspořádat letošní oslavy 45. výročí konce druhé světové války zde v Plzni. Včera ráno v 8 hodin uplynulo totiž 45 let od okamžiku, kdy první jednotky 16. obrněné divize americké armády vstoupily na území tohoto města, které též den osvobodily. Možná byla schopna 3. armáda generála Pattona osvobodit Plzeň o několik dnů dříve a zcela určitě mohla odtud dojít do 8. května dál, než pouze do Rokycan. Nestalo se tak, že známých důvodů. Stalin vyvinul na americkou stranu velký tlak, jehož cílem bylo, aby naše hlavní město bylo celé osvobozeno pouze Rudou armádou.

Stalin dobře věděl, že dobytí hlavního města republiky vytvoří jednu z mnoha příhodných podmínek k tomu, aby se později mohlo celé Československo stát satelitem stalinovského Sovětského svazu.

To všechno patří už dnes do historie. Do historie však nepatří a nikdy patřit nemůže památka všech, kteří za naši svobodu padli a samozřejmě i úcta k těm, kteří nepadli, statečně bojovali a dodnes žijí. Mám tím na mysli jak příslušníky všech vítězných armád, tak příslušníky Rudé i americké armády, kteří osvobodili přímo naše území. A mám tím samozřejmě na mysli i všechny hrdiny našeho domácího a zahraničního odboje. Mnozí z nich, především ti, kteří sloužili v západních armádách se nedočkali po válce zasluženého uznání naší země, ale byli za to, že zachraňovali její čest, dlouhá léta věznění a pronásledování. Tento trpký osud potkal dokonce i mnohé bojovníky z československého armádního sboru v Sovětském svazu, mnohé hrdiny Slovenského národního povstání i mnohé hrdiny domácího odboje v českých zemích.

Konečně nastal den, kdy můžeme všem těmto pronásledovaným, zapomenutým anebo z dějin II. světové války vypuzeným lidem veřejně vyjádřit svou úctu a svůj dík. Všem patří ve stejné míře bez ohledu na bojiště, kde působili, a bez ohledu na jejich politické přesvědčení a poválečné osudy. Žijící a donedávna zapomenutí bojovníci budou povýšeni a vyznamenáni, památka mrtvých bude uctěna.

Nedávno zrozená demokratická moc v Československu spravedlivě zhodnotí zásluhy všech. Rád bych jménem této demokratické moci při této příležitosti prohlásil, že inspirování památkou našich hrdinů chceme svou dnešní svobodu dobře chránit. Vše nasvědčuje tomu, že vstupujeme do éry skutečného míru a radikálního odzbrojení.

Pokud by však přesto někdo naší zemi vojensky ohrožoval, budeme se bránit. Tentokrát však nikoli jen jako jednotlivci nebo tak či onak organizované vojenské, partyzánské či občanské skupiny, ale prostě jako stát.

Snímek z přeplněného náměstí v Plzni

Závěrem bych rád znovu, a tentokrát zcela upřímně poděkoval všem zahraničním vojákům, stejně sovětským jako americkým či dalším, kteří naši zemi před 45 lety osvobodili. Znovu, a tentokrát zcela upřímně, bych rád vyjádřil naši úctu k těm, kteří za nás padli. Nežije plně, to znamená svobodně a hrdě, kdo vědomě zapomíná, že za jeho život jiní svůj vlastní život položili.

At' žije památka všech hrdinů a obětí II. světové války, at' žije hrdé a svobodné Československo!

Letošní oslavy 45. výročí osvobození Československa měly poprvé po 42 letech komunistické totality svobodný ráz. Konečně zazněla nahlas pravda a konečně bylo veřejně uctěno hrdinství všech vojáků spojeneckých

armád. A protože se poprvé mohlo říci, že západní Čechy osvobodili Američané, není divu, že se právě na tuto část naší vlasti soustředila největší pozornost.

Oslavy byly zahájeny vlastně už ve středu 18. dubna, kdy tomu bylo přesně 45 let, co na území nacisty okupovaného Československa vstoupili vojáci 3. americké armády gen. G. Pattona. Přes tuhý odpor fašistů bylo osvobozeno město Hranice a o dva dny později Aš. Slavné byly oslavy v Chebu 26. dubna. Deset metrů vysoký pomník za městem přežil nejužší období komunistického režimu jen díky tomu, že stojí na pozemku, který je majetkem USA. K němu lidé i v minulých letech pokládali květiny, i když byli potom perzekvováni StB. V městských sa-

dech nejzápadnějšího okresního města naší republiky byl odhalen nový pomník jako výraz díků vojákům 97. pěší divize, která pod vedením brigádního generála M. B. Halseye nesla hlavní tíhu bojů o Cheb. Na tomto místě byl pomník postaven a vysvěcen už v r. 1947 za přítomnosti Jana Masaryka v r. 1951 jej KSČ nechala zlikvidovat. Kámen z pomníku byl použit na výstavbu památníku sovětským rudoarmějcům, kteří nikdy v Chebu ani v okolí nebojovali. Letos přijela vzdát hold skutečným osvoboditelům Chebu velvyslankyně USA paní S. Templeová-Blacková, která odhalila i pomník americkým vojákům v Tachově. Oslavy však vyvrcholily v Plzni a byly právem velkolepé.

Dokončení na str. 2

Manifestace proti KSČ v Praze

V sobotu 12. května odpoledne se v Praze na Václavském náměstí sešla desetitisíce občanů i návštěvníků hlavního města na manifestaci, uspořádané na téma Pravda o KSČ. Pořadatelé byli Konfederace politických vězňů, Klub angažovaných nestraníků, příslušníci bývalých Pomocných technických praporů (černí baroni), Hnutí za občanskou svobodu, ČKD polovodiče aj. Z balkonu Melantricha, před nímž se manifestace konala, promluvil asi dvacet řečníků v atmosféře, která pískáním, potleskem, skandováním hesel připomínala listopadové dny. Mluvil se především o majetku komunistické strany a bylo o čem hovořit. Podle zprávy Výboru lidové kontroly, zprávu o rozsahu a způsobu nabytí majetku politických stran si vyžádala vláda, měla k 31. prosinci 1989 KSČ 9 miliard 527 milionů Kčs, čs. strana lidová 13 milionů, socialistická strana 12 milionů a slovenské strany Slobody a Demokratická po 100 000 korunách. Komunistická strana užívala 600 objektů (socialistická strana deset). KSČ v přepočtu na jednoho člena disponovala nemovitým majet-

kem v částce 5 140 Kčs, kdežto socialistická strana ve výši 757 Kčs. Protože členské příspěvky nestačily na úhradu vydání, čerpala KSČ každoročně asi 70 milionů z přísně tajené kapitoly státního rozpočtu, což za léta 1969 - 89 činí kolem pěti miliard. Gustáv Husák každoročně posílal ministru financí dopis se žádostí, aby bylo proplaceno 500 000 amerických dolarů, které se posílaly do Moskvy na zvláštní fond pro komunistické strany v tzv. nesocialistických zemích. Tyto údaje, provázené patřičným slovním doprovodem, byly tvrdou obžalobou bývalého režimu. Byly též výzvou vládě, aby na majetek KSČ uvalila moratorium, neboť tento majetek představuje nemalou hrozbu, protože KSČ poskytuje velké výhody oproti jiným hnutím a stranám. Avšak řečníci se nesoustředovali jen na komunistický majetek. Vyzývali ke svornosti, k odporu proti snahám zvrátit vybojovanou svobodu. „Pohled na Václavské náměstí mě uklidňuje - řekl jeden řečník. Slibme si, že kdykoliv budeme mít obavu o osud naší demokracie, že se tu sejdeme.“ Na závěr

manifestace, z níž přinesly obsáhlé záběry televizní stanice v západních zemích, uspořádali mladší účastníci pochod ulicemi hlavního města.

Mimořádnému zájmu manifestantů se těšila skupina 18 mladých lidí, kteří u sochy Sv. Václava už týden drželi hladovku. Tou formou protestu se domáhají, aby se komunistické straně odebral právní cestou majetek, který komunisté nabyli neprávem a aby se zakročilo proti těm, kteří mají na svědomí naši národní tragedii. Mluvčí hladovějících požádali čs. rozhlas o uveřejnění výzvy, která zněla: „My, už sedm dní hladovějící u Sv. Václava v Praze, vyhlášíme, že dosavadní přístup vlády a kompetentních orgánů k požadavkům vlastnění majetku KSČ nás neuspokojuje. Mafie může existovat, jen když má majetek. Proto musí KSČ neprávem nabytý majetek vrátit. Vyzýváme všechny slušné lidi, občany naší vlasti, aby nás podepřeli dne 14. května o 17. hodině manifestační demonstrací ve všech městech a obcích.“

Dokončení na str. 2

PŘED VOLBAMI A PO VOLBÁCH

MOJMÍR POVOLNÝ

Před čtyřiačtyřiceti lety šli Češi a Slováci naposled ke svobodným volbám. Demokratické strany je zapřísahaly, aby komunistům nedali mandát vládnout republice teprve se zotavující z Mnichova a druhé světové války. Nezapírejme si, že ona generace zejména českých voličů zklamala, komunistům dala rozhodnou pluralitu hlasů a tím je postavila na odrazový můstek k puči, který pohřbil československou demokracii na dvačtyřicet let.

Po 17. listopadu 1989 mělo revoluční hnutí v Československu na vybranou: buď vládnout na základě revolučního mandátu a v jeho jménu postavit nový řád anebo dát lidu o něm rozhodnout co nejdříve ve svobodných volbách. I když revolučně vyřídilo to nejhorší z dědictví komunistické diktatury, učinilo správné rozhodnutí, když do půl roku od převratu vypsalo parlamentní volby.

V červnu tedy půjdou Češi a Slováci k prvním svobodným volbám od jara 1946. Menšina z nich jsou pamětníky onoho neblahého roku. Celá politická generace však bude rozhodovat o budoucnosti republiky svobodně poprvé. Prezident Havel rád opakuje, že tyto volby budou zkouškou na opravdu svobodné volby, které přijdou po nich. V tomto samotném aktu jako zkoušce může být jistá historická a politická pravda, ale co z něho vzejde a co po něm přijde žádnou zkouškou nebude. Po 9. červnu Federální shromáždění a Národní rady budou svobodně zvolené sbory, které budou hlasovat o ústavě, rozpočtu, státní správě, zahraniční politice nikoliv na zkoušku nejen proto, že Češi a Slováci mají experimentování až po krk, nýbrž proto, že blaho republiky volá po okamžité rozhodnosti a dlouhodobé stabilitě. Federální vláda a vlády v Praze a Bratislavě budou jejich rozhodnutí nejen vykonávat, nýbrž jak už to v moderní demokracii chodí, budou do velké míry také jejich iniciátory.

Jedním z klíčových problémů demokracie je nalézt správný poměr a rovnováhu mezi mocí zákonodárnou a výkonnou, mezi reprezentací myriady dílčích zájmů a jednoznačným vládním rozhodováním. V Československu z několika důvodů zůstává až do voleb otevřená otázka, jak dělný bude tento poměr mezi orgány státní moci. Jejich objasnění již před volbami může v některých věcech ukázat cestu k nápravě ve volbách samotných z vůle voličů, v jiných až podle toho, jak volby dopadnou, z vůle zvolených reprezentantů.

Republika rozhodně nepotřebuje třicetileté politické stran a alianci. Fragmentovaná politická kultura a volební systém poměrného zastoupení tomuto tříštění nahrávají. Ve svobodném státě si ovšem může každý založit svou vlastní politickou stranu. Havlův argument, že by dával přednost osobnostem před politickými stranami, jak jsme o něm četli například v *Dálkovém výslechu*, se obrátil proti němu. Tisíce lidí se pokládají za osobnosti. Zakládají politické frakce a namísto aby přispívali ke konsolidaci, vydávají svědectví když ne o něčem horším, alespoň o demokratické nezralosti. Do veřejného života vnášejí zmatek a nechut'. Navzdory poměrnému zastoupení

Dokončení na str. 2

PŘED VOLBAMI A PO VOLBÁCH

Dokončení ze str. 1

by rozhodnutí voličů mělo podstatně zjednodušit stranický systém, se kterým republika vstupuje do voleb. Po volbách, až bude zhruba změřeno rozložení politických sil, přijde čas znovu uvážit, zdali systém poměrného zastoupení je pro Československo nejvhodnějším volebním systémem.

Nikdy jsme se od revoluce netajili tím, že Češi a Slováci musí KSČ ve volbách rozhodně porazit a že tato strana nesmí být přijata do žádné vládní koalice, která z nich vzejde. Svatozoušci Mohorita a Adamec se od rána do noci zaklínají, jací jsou dnes demokraté, a každé odhalení z historie KSČ dávají v Rudém právu a Pravdě na buben jako důkaz nového totalismu. Svobodné volby poskytnou Čechům a Slovákům příležitost s touto stranou demokraticky zúčtovat. Nic jim nemůže být pádnější výstrahou než volby z roku 1946. Co tenkrát slibovali Gottwald a Slánský, to dnes slibují Adamec a Mohorita.

Občanské fórum a Veřejnost proti násilí se podle všech údajů dosud těší mezi politickými hnutími největší popularitě. Vedle různých volebních aliancí malých pseudostran jsou tato dvě skupenství nejrůznorodější politickou silou, která jde do voleb. Jestliže ve volbách dosáhnou výsledků, které jim předpovídá výzkum veřejného mínění, v jakékoli vládní koalici budou mít velmi vážné slovo. V Praze a v Bratislavě je zatím sjednocoval revoluční program a s voliči je pojí vzpomínka na listopad a místní, zcela nezávislá fóra různé povahy, složení a zaměření. Každý partner v jakékoli koalici bude chtít vědět, s jakým programem OF a VPN do vlády půjdou a co mohou od sebe navzájem žádat a očekávat. Vzhledem ke vzniku složení a krátké historii OV a VPN je tato otázka zcela oprávněná.

Tak jako OF a VPN moderní politická hnutí nejsou ani homogenní ani nadmíru disciplinovaná. Ve starých a stálých demokraciích je však za nimi tradice, na kterou se dá spolehnout, zkušenost, se kterou se dá počítat, a vůdcové v demokratické politice vyškolení. Nedostatkem těchto kvalit v Československu netrpí ovšem pouze OF a VPN. Hlavním problémem československé politiky po volbách bude utvořit takovou vládu, která se sjednotí na programu rychlé demokratické obnovy, bude mít podporu Federálního shromáždění a důvěru československých občanů. Dobrá vláda obohatí náš veřejný život dobrými zkušenostmi, položí základy v demokratické tradici a otevře cestu nové generaci demokratických politiků-vůdců.

MANIFESTACE PROTI KSČ V PRAZE

O problému majetku KSČ promluvil i prezident Havel v Hovorech z Lán v neděli 12. května. Nepokoj vychází z neurčitého tušení, řekl prezident, že se dějí a dály velmi temné věci s převody majetku, složité transakce... Volání konečně vyslyšeno. Vláda má už předlohu, která se nazývá Právní úprava o dispozici s majetkem politických stran, tato předloha bude předložena předsednictvu Federálního shromáždění, které má moc ji přijat jako zákonné opatření, jež má platnost zákona až do zasedání parlamentu - v daném případě nového parlamentu - který musí dodatečně zákonné opatření schválit.

Výzvu hladovějících, aby v pondělí manifestacemi podepřeli jejich požadavek o vrácení majetku, uposlechly statisíce lidí. V Praze se v pondělí shromáždily desetitisíce. Skupina mladých lidí, kteří u Sv. Václava drželi hladovku, oznámila, že věří záruce prezidenta Havla, že se bude otázka majetkoprávních vztahů KSČ okamžitě řešit parlamentní cestou. Hladovějící z toho důvodu přecházejí na pohotovostní hladovku.

Jako v Praze, konala se současně velká demonstrační manifestace i v Bratislavě, v Brně, Ostravě, Českých Budějovicích a v mnoha dalších městech. Všechny manifestace byly na totéž téma: Ať KSČ vrátí majetek, kterého se zmocnila.

P. PODSEDNÍK PRIMÁTOREM BRNA

Poslanci Národního výboru města Brna volili 28. dubna primátora. Po několika bezvýsledných hlasovacích kolech se volba zúžila na kandidáta poslanců bez politické příslušnosti, doc. Sýkoru, a na Pavla Podsedníka z čs. strany socialistické. Při hlasování získal doc. Sýkora 80 hlasů, Podsedník 79 hlasů. Znovu se radily kluby poslanců stran a hnutí, ale před novým hlasováním oznámil doc. Sýkora, že se vzdává dalšího boje a vyzval své voliče, aby hlasovali pro Pavla Podsedníka, který byl potom značnou většinou primátorem města Brna zvolen.

OSLAVY 45. VÝROČÍ KONCE VÁLKY V PLZNI

(Dokončení ze strany 1)

V Plzni, vyšňožené tisíci a tisíci americkými vlajkami a prapory, velkolepý kaleidoskop událostí zahájily v sobotu ráno dechové kapely. Chodily ulicemi, budily místní občany i obrovský počet návštěvníků a sváděly je na náměstí, kde se shromáždilo skoro sto dobových vozidel americké armády. Jeepy se později rozjížděly do ulic nadšeně pozdravovány občany, kteří řidiče zasypávali kyticemi šeríku. Sváteční náladu zvyšoval koncert zvonů plzeňských chrámů, trval půl hodiny a zval k ekumenickým bohoslužbám u sv. Bartoloměje. Veteráni 2. pěší divize, řečené indiánské, v čele s někdejším kapitánem J. P. Wakefieldem, se zúčastnili odhalení pomníku 2. pěší divize, která v Plzni zažila a oslavila konec II. světové války. Američané na evropské frontě - veteráni byli dojatí srdečným přijetím, kterého se jim v Plzni téměř po půl století dostalo. Slavnostního odhalení se zúčastnil i bývalý americký velvyslanec v Praze, J. Niemczyk. V muzeu na náměstí Republiky byla otevřena výstava o osvobození Plzně. Před radnicí pozdravili americké vojáky - osvoboditele zástupci města a k srdečnému setkání vyhrával orchestr, jehož dirigent M. Jirkovský americkým vojákům v Plzni hrál už v roce 1945.

V neděli dopoledne byl za oficiální účasti na Ústředním hřbitově odhalen pomník čs. zahraničním letcům a mužníkům, kteří přišli o život v nacistických koncentracích. K hrobům proslulého loutkáře prof. Skupy a známého ak. malíře Jiřího Trnky byly položeny kytice.

V neděli se vyčkával příjezd prezidenta republiky, Václava Havla. Ten byl cestou do

Plzně uvítán na někdejší demarkační čáře v Borku u Rokycan, kde se později zúčastnil jubilejní manifestace. V Plzni pan prezident přihlížel slavnostní vojenské přísaze; konala se na místě, kde dříve stávaly kasárny známých pětatřicátníků. U pomníku 2. pěší divize se prezident republiky Havel setkal s americkou velvyslankyní v Praze S. Templeovou-Blackovou. Oba položili k pomníku věnce. Třetí věnec k pomníku položil předseda české vlády P. Pithart. Krátce na to zasadil V. Havel a paní velvyslankyně v Aleji svobody strom. Další akt se odehrál na radnici, kde byla odhalena kopie desky, kterou plzeňským občanům, v roce 1945 věnovala 16. obrněná divize. Originální desku komunisté zničili. Primátor Plzně potom odevzdal panu prezidentovi i americké velvyslankyni symbolické klíče od bran města a oběma udělil čestné občanství. Prezident Havel za poctu poděkoval s poznámkou, že Plzeň je první město, které ho poctilo čestným občanstvím. Rád se bude do Plzně vracet, ačkoli právě tady vinou dřívějšího režimu prožil mnoho nepříjemných dnů.

Oslavy osvobození americkou armádou se však neomezovaly jen na Plzeň, ač tam pochopitelně byly nejslavnější, nejradostnější a vyvrcholily ve slavnost československo-amerického přátelství.

Další oslavy se konaly v Lnářích, ve Strakoněch a na Prachaticku v obci Vitějovice, kde za účasti velvyslankyně S. Templeové-Blackové byl odhalen památník setkání pěti armád. V Prachaticích byla v muzeu zahájena výstava s názvem Osvobození Prachaticka americkou armádou.

Nový tón ve volební kampani

Přesně do poloviny května byly na denním pořádku stížnosti, nejvíc v Praze, že volební kampaň do zákonodárných sborů je nudná, bezbarvá, nezajímavá, že se strany a hnutí nedovedou výrazně odlišit jedna od druhé, že volič nemá pestrý programový výběr. Situace se změnila v následujících dvou dnech, nikoli však ve smyslu, který žádala veřejnost, nýbrž v docela jiném.

V těch dnech prezident republiky Václav Havel, provázen ministerským předsedou Mariánem Čalfou, který ve volbách kandiduje, navštívil Slovensko a tam v některých městech zřejmě doporučoval posluchačům, aby volili Veřejnost proti násilí.

Proti tomu se ohradil - jak oznámila ČSTK - výkonný tajemník Rady křesťansko-demokratického hnutí, Igor Čarnogurský. Poslal kanceláři prezidenta republiky dopis, v němž vyslovuje nesouhlas s prezidentovou cestou po Slovensku v období předvolební kampaně. Křesťansko-demokratické hnutí považuje tuto cestu za porušení volební etiky a chápe ji jako akci na podporu Veřejnosti proti násilí.

Tato výtku, že prezident Václav Havel jako hlava státu není nad stranami a nestranný, nezůstala jediná. Ale než se zmíníme o druhé, uveďme události po pořádku. Ve čtvrtek 17. května bylo půlroční výročí 17. listopadu 1989, památného dne, kdy se převrátily politické poměry v Československu. Vysokoškolská studenti uspořádali 17. května večer shromáždění, na němž si události před šesti měsíci připomněli. Sešli se v šest večer na Albertově, vyslechli několik řečníků a potom se vydali pochodem po nábřeží na Národní třídu, na dějiště, kde je červené barety a policajti brutálně masakrovali. Státní hymnou svou studentskou slavnost zakončili.

Některé, ne-li většina z nich, šla potom na druhé shromáždění, které uspořádalo Občanské fórum na Můstku před domem Špalíček. K početnému davu promluvil rektor Karlovy univerzity Radim Palouš a jiní řečníci. Voláním slávy s pozdravem ať žije Havel, byl uvítán prezident, který krátce před tím přiletěl z Košic do Prahy, odjel přímo z letiště na Václavské náměstí, aby tam promluvil ke shromáždění. V projevu, který přenášela televize, řekl, že „za šest měsíců od 17. listopadu se stalo v naší zemi víc, než za dlouhá desetiletí. Brutální masakr byl poslední kapkou, která způsobila, že přetekl pohár trpělivosti našich národů.“ Potom pan prezident v bilanci šesti měsíců uváděl vznik Občanského fóra a Veřejnosti proti násilí, vlády národního porozumění, nezávislých odborů, zánik vedoucí úlohy KSČ, zrod parlamentu, svobod spolupřevodců, shromažďování, projevu, svobodu církví, vznik četných politických stran a hnutí. Rozsah účtyhodný, nicméně není dosud všechno v pořádku. „Ve

svobodných volbách, prvních po 44 letech, musíme volit lidi, které máme rádi, kteří se osvědčili, začali velké dílo budování státu. Nebudu vám radit, koho máte volit - prohlásil prezident - ale řeknu vám, koho budu volit já, budu volit osobnosti, kterým důvěřuji a o nichž vím, že budou pokračovat ve všem dobrém, co učelala vláda národního porozumění. Budu volit Jiřího Dienstbiera (potlesk), Petra Millera (potlesk), Václava Valeše, šéfa ekonomického týmu v naší dnešní vládě, budu volit lidi, kteří po léta pracovali v Chartě 77, kteří po léta vzdorovali totalitnímu režimu a kteří se nebáli ani v těžkých dobách říkat pravdu. (Potlesk). Nebudu volit ty, kteří nám po léta lhali a nyní náhle říkají, že nám budou také říkat pravdu. (Pískot). Nebudu volit ty, kteří dvacet let čekali za bukem a v této chvíli, kdy je v naší zemi svoboda a demokracie, náhle chytily nový vítr. (Potlesk, volání ať žije Havel). Chci volit ty, kteří v mých očích zaručují, že náš proces, náročný a složitý proces budování demokratického státu, bude úspěšně pokračovat. Ahoj. (Potlesk, ať žije Havel).

O den později na tiskové konferenci v Praze předseda čs. strany socialistické Jiří Vyvadil projevil rozladění nad způsobem, jímž byla prezentována manifestace k výročí 17. listopadu, která, ač byla akcí celonárodní, byla v předvolební kampani pojímána jako akce Občanského fóra. Podle jeho slov by se podobně dalo uvažovat i o vystoupení prezidenta Václava Havla, který by měl být jako hlava státu osobou nadstraníckou.

Je ovšem na biletni, oč panu prezidentovi šlo. Sorva chtěl odrazovat voliče tradičně státotvorných stran, jímž se dnes říkají historické, totiž lidovce, sociální demokraty, socialisty a slovenské demokraty, aby nevolili tyto strany a hlasovali pro Občanské fórum. Podle našeho úsudku měl na mysli doporučit voličům, nakloněným hlasovat pro některé nové, malé strany, jež nemají naději se ve volbách pětiprocentně prosadit, aby netřástili demokratickou frontu a nemařili své hlasy podporou strániček, jejichž neúspěch by byl nepřímou podporou komunistů.

A ještě pokud, třeba upozornit na varování, které na tiskové besedě přednesl představitel Koordinačního fóra, Jan Urban, že v období 10 až 12 dní před volbami se dá očekávat dezinformační kampaň, která je připravena ve spolupráci s bývalými složkami StB. Její snahou bude nejen zdiskreditovat významné osobnosti skoro všech stran, ale též destabilizovat politickou situaci ve státě a snížit důvěryhodnost nové vlády nebo režimu, který ze svobodných voleb vzejde. Má být zdiskreditována Charta 77 jako celek, bude zveřejněn materiál o hospodářských vztazích mezi Českou a Slovenskou republikou, o spolupráci několika starších politiků s německou zpravodajskou službou nebo

České slovo

NOVINY ČESKOSLOVENSKEHO EXILU

Vychází měsíčně. Vydává, za redakci a inzerci odpovídá dr. A. Benešová, tel.: 6377096 (jen dopoledne). Řídí šéfredaktor Meloun.

Veškerou korespondenci posílejte na: *České Slovo*, Postfach 860604, D-8000 München 86.

Jegliche Korrespondenz bitte an: *České Slovo*, Postfach 860604, D-8000 München 86.

Zeitschrift der tschechoslowakischen Exulanten. Inhaber 100%, Verleger und verantwortlich für die Redaktion u. Anzeigen: Dr. A. Benes, Juristin, H. Hilpertstr.2, 8000 München 83.

Druck: G. Fimberger, Clemensstr. 27, 8000 München 40

Roční předplatné: normální poštou 25 DM, letecky 14-18 \$ (podle zemi), cena jednotlivých výtisků 2, 50 DM nebo 1, 20 \$.

Bankovní konto: Commerzbank, Bulowstr. 7, 8000 München 80, č. konta 3710373. Při bankovních převodech z ciziny musíme hradit bank. výlohy v částce 5 DM. Zvyšte tedy, prosím, zaslanou platbu o 5 DM.

Poštovní konto: *České Slovo*, Dr. A. Beneš, Nr. 431 04-806, Postcheckamt München.

Předplatné lze uhradit šekem, „Money Orderem“ nebo též v dopise příslušnému zástupci.

Předsedové stran o KSČ

Předsedové čs. sociální demokracie, čs. strany socialistické, čs. strany lidové a Demokratické strany Slovenska se 17. května sešli v Praze a po vzájemné dohodě vydali prohlášení, v němž uvádějí, že „Komunistická strana Československa je odpovědná za všestrannou devastaci naší země. Pád každého totalitního režimu v historii znamenal vždy konec diktátora. Očekávali jsme, že si KSČ tyto skutečnosti sama uvědomí a dobrovolně ukončí činnost. Nestalo se tak. Mnohokrát sice komunisté slovně ujišťují o přeměně své strany na demokratickou a státotvornou sílu, ale zjišťujeme, že nehodlají opustit ani svou totalitní ideologii, ani své předcházející praktiky a ze své předcházející minulosti vyvodit praktické závěry.“ Z toho důvodu předsedové stran vyzývají komunistickou stranu, aby převzala politickou odpovědnost, spočívající v tom, že už nemá žádné právo vystupovat jako samostatná politická síla. Pokud se tak nestane, požádají předsednictvo Federálního shromáždění, aby urychleně vytvořilo potřebný právní prostor pro posouzení činnosti KSČ a možnost pozastavení její činnosti.

V závěru svého prohlášení předsedové čs., sociální demokracie, čs. strany socialistické, čs. strany lidové a Demokratické strany Slovenska se obrací na všechny členy a organizace svých stran, aby jejich návrh podepřeli. S prohlášením předsedů stran se ztotožnilo též pražské koordinační centrum strany Zelených.

Willy Brandt v Praze

Do Prahy přiletěl 14. května na třídenní návštěvu Willy Brandt, předseda Socialistické internacionály a čestný předseda sociálně-demokratické strany Německa. Do Prahy byl pozván prezidentem republiky Václavem Havlem. Brandt v sedmdesátých letech jako kancléř Spolkové republiky Německo byl architektem politiky otevření na Východ a i tím sehrál důležitou úlohu v evropských záležitostech. Willy Brandt věnoval a odhalil v Křižikově ulici v Praze na domě č. 179 pamětní desku představitelům německé sociální demokracie, kteří jako exulanti v letech 1933 až 1938 v Praze pracovali. Willy Brandt při té příležitosti připomněl, že Praha poskytla německým uprchlíkům útočiště ve velmi těžkém období.

K obdobné výměně názorů jako s W. Brandtem pozval prezident Havel do Prahy i někdejšího amerického ministra zahraničí Henryho Kissingera, který rovněž ovlivňoval evropské záležitosti z jiné strany a z jiného politického zaměření.

AMERIČANÉ BEZ VIZA

Čs. federální vláda 4. května rozhodla, že občané Spojených států a Kanady nepotřebují při cestách do Československa vízum, pokud jejich pobyt nepřekročí třicet dní.

gestapem za II. světové války a na materiál, který obviňuje Občanské fórum z kryptokomunismu. Podle informací pana Urbana by se měla kampaň dotknout i prezidenta Havla. Občanské fórum už před týdnem požádalo federální ministerstvo vnitra o prověření všech svých kandidátů. Rovněž čs. strana socialistická požádala, aby byli prověřeni její kandidáti do Federálního shromáždění a do České národní rady.

L. KIRKLAND V PRAZE

Na rozhraní dubna a května byl v Praze před-
seda největší americké odborové ústředny
AFL-CIO, Lane Kirkland. Informoval se o čin-
nosti Čs. konfederace odborových svazů (zprá-
vu mu podal předseda Igor Pleskot) a o Konfe-
deraci umění a kultury, předseda J. K. Sýkora.
Prezident Václav Havel přijal na Hradě k roz-
hovoru Lane Kirklanda i jeho manželku I. Kirk-
landovou, která je českého původu. S ameri-
kou delegací se sešel i federální ministr práce
Petr Miller.

VÝZNAMNÝ NÁVŠTĚVNÍK

O situaci na Blízkém Východě a o možnosti
Československa přispět k jejímu řešení hovořil
generální tajemník Spojených národů Javier
Perez de Cuellar 7. května s prezidentem
Havlem na Pražském hradě. Prezident Havel
připomněl, že Praha by ochotně poskytla sídlo
některé organizaci Spojených národů nebo její
pobočce. Rovněž by se dalo uvažovat o tom, že
by se v Praze konala nějaká speciální konference
Organizace Spojených národů. Generálního
tajemníka přijal také předseda Federálního
shromáždění Alexander Dubček.

Prezident Havel o evropské budoucnosti

*Prezident Václav Havel pronesl v Radě
Evropy ve Štrasburku 10. května hodinovou řeč
o čs. pojetí evropské budoucnosti. Z významného
projevu, který početně zastoupená evropská
politická elita přijala se souhlasem a pozorností,
uveřejňujeme stěžejní části.*

Každý ví, že se dnes před Evropou otevírají
perspektivy, které vlastně dosud v historii
nikdy neměla: totiž možnost stát se kontinen-
tem mírové a přátelské spolupráce všech
národů, které na něm pobývají.

Výrazem poválečného rozdělení Evropy v
oblasti bezpečnostní a vojenské jsou dva dnes
existující pakty, totiž Atlantická aliance a
Varšavská smlouva. Jde přitom o vojenská
seskupení dosti rozdílného poslání, rozdílné
historie i rozdílné povahy. Zatímco NATO
vzniklo jakožto nástroj obrany západoevrop-
ských demokracií proti nebezpečí expanze
stalinského Sovětského svazu, Varšavský pakt
vznikl naopak jako jakási odnož Sovětské
armády a nástroj sovětské politiky. Jeho
posláním bylo deklarovat satelitní postavení
těch evropských zemí, nad nimiž získal Stalin
po druhé světové válce nadvládu. Uvážíme-li
dále geopolitický kontext, totiž fakt, že
západoevropské demokracie sousedí na západě
s oceánem a bývalé sovětské satelity sousedí na
východě se Sovětským svazem, pak si jasně
uvědomíme asymetrickost celé situace.

Přesto se domnívám, že obě vojenská sesku-
pení by se měla v radikálně nové situaci
postupně proměňovat směrem k ideálu úplné
nového bezpečnostního systému.

Pro oba pakty to znamená výrazně posilovat
tu jejich funkci, kterou dnes už do jisté míry
získávají, totiž funkci politických nástrojů
společných odzbrojovacích jednání, a výrazně
oslabovat jejich funkci dřívější, totiž funkci
nástroje obrany jedné půlky Evropy proti
eventuálnímu útoku půlky druhé. Čili: oba
pakty by měly stále zřetelněji fungovat spíše jako
nástroje odzbrojování než jako nástroje zbro-
jení.

Nové struktury, které by měly vznikat
paralelně s transformací či postupným zánikem
struktur starých, by mohly v oblasti bezpeč-
nosti vyrůstat ze základů daných helsinským
procesem. Z této ideje vyrůstá i čs. návrh na
zřízení Evropské bezpečnostní komise jako
zárodku budoucího jednotného „helsinského“
bezpečnostního systému, garantujícího bez-
pečnost sjednocující se Evropy.

Je možné - a doufáme, že tomu tak bude - že
se ještě v tomto roce bude konat summit
účastnických států Konference o bezpečnosti a
spolupráci v Evropě. Těm státům, které
navrhují, aby se konal v Praze, zasílám z tohoto
místa ujištění, že Československo by konání
takové schůzky v Praze považovalo pro sebe za
velikou čest a učinilo by vše pro její zdárný
průběh. Důležitější však než místo konání
tohoto summitu je jeho obsah a smysl. Už
vícekrát jsme řekli, že mimo té agendy, kterou
má zatím naplánovanou, by mohl udělat víc.

Především by mohl - kdyby to všechny
účastnické státy považovaly za správné - ustavit
navrhovanou Evropskou bezpečnostní komisi,
která by mohla od 1. ledna 1991 začít pracovat.
Československo navrhuje, aby jejím sídlem byla
Praha. Sekretariát, respektive jeho reprezen-

Dvě věci, které byly denně na prvních strán-
kách západního tisku v druhé polovině dubna a
začátkem května, vyvolaly četné komentáře o
tom, kam Gorbačovova glasnost a perestrojka
povedou v Sovětském svazu za daných nových
okolností. Byla to jednak konfrontace v Litvě,
zejména studená ekonomická válka Moskvy
proti Vilnius, jednak návštěva skupiny rus-
kých konzervativních publicistů a jiných inte-
lektuálů na pozvání a za peníze americké vlády
v USA. Jelikož se v některých komentářích
objevily zmínky o tom, do jaké míry může mít
hnutí ruských konzervativců a ekonomická
válka Moskvy proti Litvě vliv na další vývoj ve
střední a východní Evropě, zejména pokud jde
o Československo, promiňte - o Českou a Slo-
venskou federativní republiku, věnuji jim větší
pozornost.

Pokud jde o sedm ruských konzervativních
nacionalistů, které americká vládní informační
služba (USIA) pozvala do USA na návštěvu,
jde vesměs o bývalé disidenty. Nejde však o
disidenty, kteří usilovali o demokracii, svobodu
slova a projevu a o lidská práva. Naopak. Ještě
krátce před obdobím glasnosti se stavěli veřejně
proti liberálním disidentům, jako byli Sacharov

tační část, by přitom mohla sídlit v jednom z
krásných pražských paláců, sousedících s Praž-
ským hradem.

Letošní summit, pokud se sejde, by mohl
dále rozhodnout o tom, že konference, nazýva-
ná pracovně Helsinky 2 a plánovaná na rok
1992, by se mohla konat už na podzim příštího
roku.

Třetím a nejdůležitějším rozhodnutím, které
by mohl letošní summit učinit, by bylo
rozhodnutí o obsahu a smyslu Helsinek 2 a o
okamžitém zahájení rychlých příprav v tomto
směru, čemuž by mohla - mimo jiné - posloužit i
navrhovaná komise.

Dovolte mi ještě jednu poznámku. Bude se
týkat jaderných zbraní v Evropě. Tyto zbraně -
vyráběné proto, aby nikdy nemohly být použi-
ty - se staly v poválečném období součástí
bezpečnostního modelu, který paradoxně -
rovnováhou strachu - zajišťoval mír. Národy
střední a východní Evropy však za účinnost
tohoto jaderného modelu platily vysokou cenu
svým sevřením v totalitním krunýři.

Vítáme proto návrh prezidenta Bushe, upu-
stit od plánované modernizace těchto zbraní.

Proč to vlastně mají existovat zbraně, které
mohou zasáhnout jen Československo, vý-
chodní část sjednocujícího se Německa, pří-
padně Polsko? Koho budou odstraňovat? Nové
vlády vzešlé z prvních svobodných voleb po
několika desetiletích? Nové, demokraticky
zvolené parlamenty?

Domnívám se, že hlavním neštěstím soudo-
běho světa byla jeho bipolarita, totiž fakt, že
napětí mezi dvěma hlavními světovými velmo-
cemi a jejich spojení se tím či oním způsobem
přenášelo nepřimo na celý svět. Tento stav
doznívá do našich dnů. Oběti tohoto nedobré-
ho stavu je především pestrá paleta asi sta států
označovaných nepřesně za takzvaný Třetí svět,
za svět rozvojový, případně za svět neangažo-
vaných zemí. Eventuální obava tohoto světa z
toho, že vytvářením jednotného „helsinského“
bezpečnostního pásma se může jen dál prohlu-
bovat propast mezi Severem a Jihem není
oprávněná. Je tomu totiž právě naopak: byl by
to přece výrazný krok od bipolarity k multipo-
laritě! Vedle mocného severoamerického kon-
tinentu a rychle se proměňujícího a uvolňující-
ho společenství národů dnešního SSSR - a
spolu s nimi - by tu vznikala velký mezičlánek
evropský a tyto tři v míru a vzájemné
spolupráci žijící celky by nepřimo otevíraly i
všem dalším zemím či společenstvím zemi
prostor k plnohodnotné existenci.

Na rozsáhlém pozadí tohoto velkého „sever-
ního“ či „helsinského“ bezpečnostního pásma,
by se pak mohla Evropa poměrně rychle a bez
překážek, integrovat jako demokratické spo-
lečenství demokratických států. Tento proces
by měl nepochybně více fázi. Je možné, že v
první fázi, řekněme tak do pěti let, by mohlo
vzniknout na evropské půdě společenství, které
bychom mohli nazvat Organizací evropských
států, podobně jako existuje Organizace ame-
rických států a počátkem třetího tisíciletí by se
snad, d-á-li Pánbůh, mohla začít rodit Evropská
konfederace, jak ji navrhuje prezident Mitter-
rand.

Všechno, co míří tímto směrem, je podle
mého názoru třeba podporovat. Proto Česko-
slovensko podporuje velmi rozmanité inicia-

a Medvěděv. Podle jejich názoru marxismus,
leninismus a stalinismus mají na svědomí sedm-
desát let společenského, ekologického, ekono-
mického a duchovního rozkladu v Rusku.
Jejich hnutí, Ruská strana či Ruská nová pra-

a sovětská ekonomická krize

vice, chce prý Rusko uchránit před další deka-
dencí a stagnací. Jak? Jejich vize budoucnosti je
nacionální autoritativní režim, budovaný na
ruských pravoslavných tradicích, jak o tom
svého času psal Solženicyn. Jejich přesvědčení
je protizápadní, protože prý morální úpadek
přišel do Ruska ze Západu. Jsou celkem vzato
posedlí starou ruskou xenofobií: Nechtějí při-
pustit, že Rusové jsou do velké míry sami
odpovědní za nynější situaci. A tvrdí, že ruský
národ se stal obětí konspirace liberálů, židů a
internacionalistů, kteří způsobili degradaci a
zotročení ruského lidu. Mnozí z nich se netají
antisemitismem a oživují staré legendy nacistů
a fašistů o žido-bolševismu.

tívy jako například různé menší a pracovní
regionální společenství typu „Iniciativa 4“
(dunajsko-adriatické společenství), a proto
studuje takové projekty, jakým je nám velmi
blízká myšlenka polského premiéra Mazowiec-
kého ustavit stálý politický orgán z ministrů
zahraničních věcí všech evropských států.

Zajisté chápete, proč tyto úvahy rozvíjím tak
obsáhle právě na této půdě, totiž před předsta-
viteli nejstarší a největší politické organizace
Evropy. Ano, duchovní a morální hodnoty, na
nichž je Rada Evropy založena a které jsou spo-
lečným dědictvím všech evropských národů,
jsou tím nejlepším možným základem budoucí
integrované Evropy.

Tvrdí lecke, kterou nám dal totalitní systém,
nás naučila vážit si lidských a občanských práv a
není náhoda, že rodící se demokracie v našich
zemích rostou vesměs z půdy nezávislých
občanských hnutí typu Charty 77. Nezapomí-
náme na půdu, z níž jsme vyrostli, a na principy,
jimiž jsme se řídili v našem boji za svobodu.

Zdá se, že bych se měl závěrem těchto úvah
zmínit ještě o dvou aktuálních tématech, která
dnes zajímají prakticky celý svět a která s
budoucností Evropy bezprostředně souvisejí.
Prvním z nich je Německo. Československý
názor, že se uměle rozdělený německý národ
musí jednoho dne spojit opět v jeden státní
útvár, nám bylo jasné vždycky.

Pád vnitroněmecké zdi vnímáme jako pád
železné opony a tedy i jako jev, který
osvobozuje nás všechny. Sjednocování Němec-
ka v jediný demokratický stát není brzdom sjed-
nocovacího procesu celoevropského, ale musí
být chápáno naopak jako jeho motor.

Naše úvahy a činy směřující k budování
nového evropského pořádku by měly držet
krok se sjednocováním Německa. Proto vítáme
jednání nazývaná 4 plus 2. Zároveň plně
chápeme starost našich bratří Poláků o západní
hranice jejich státu. Považujeme tuto hranici za
definitivní a podporujeme plnoprávnou účast
Polska při všech jednáních, která se týkají jeho
hranic. Tato jednání by podle nás mohla být
definitivně dovršena na konferenci Helsinky 2,
která by měla jsoucí evropské hranice nejen
formálně potvrdit jako první helsinská konfe-
rence, ale měla by je navíc právně garantovat.

Druhým dnes velmi živým tématem je
budoucnost Sovětského svazu. Českosloven-
sko bezvýhradně uznává právo všech národů na
svěbytnost a samostatné rozhodnutí o jejich
státním a politickém výrazu. Jsem přesvědčen,
že demokratizační proces, jehož jsme dnes
svědky v SSSR, je nezvratný. Proto také pevně
věřím, že všechny národy Sovětského svazu
pokojným způsobem přejdou k tomu typu
politické suverenity, po kterém touží, a že i
sovětské vedení dá takovému vývoji průchod
dřív, než bude pozdě, totiž dřív, než začnou
hrozit násilné konfrontace. Západ by se měl
konečně vysvobodit ze své tradiční hrůzy ze
Sovětského svazu. Nelze dost dobře zároveň
obdivovat pana Gorbačova a zároveň se ho bát.
Nelze se donekonečna navzájem strašit strašá-
kem konzervativních sil či jestřábů, kteří
Gorbačova svrhnu a vrátí Sovětský svaz do
padesátých let. Není návratu zpět a budoucnost
světa nestojí a nepadá už dneska s jedním člově-
kem. Stejně tak není v silách nikoho zastavit
dějiny, které se daly tak výrazně do pohybu.

ABY BYLO JASNO

Americká návštěva sedmi představitelů
tohoto novodobého ruského slavjanofilství,
které v minulosti degenerovalo v ruský šovinis-
mus a apologii ruského samoděržaví, vyvolala v
USA četné komentáře, kritické i blahovolné, a

vedla dokonce k organizovaným protestům.
Poukazuje se na to, že i Gorbačov je přesvěd-
čen, že v zájmu své perestrojky nemůže toto
hnutí ignorovat: dva představitelé tohoto
hnutí, V. Jarina a V. Rasputina, jmenoval
dokonce členy své prezidentské rady.

Někteří američtí komentátoři vyslovili ná-
zor, že Západ musí podporovat Gorbačova a

KŘESOMYSL

jeho perestrojku - přesto, že zatím nevykazuje
doma žádný viditelný úspěch a přesto, že
Moskva vyhlásila Litvě ekonomickou válku:
kdyby prý Gorbačov musel odstoupit, vlády v
Moskvě by se asi zmocnili představitelé rus-
kého nacionalismu, které by mohla podporovat
jak odstavená nomenklatura, tak Rudá armáda.
Čím déle se prý Gorbačov udrží u moci, tím
lépe pro ostatní svět. Proto je prý nutné pře-
svědčit Litevce, aby nehnali otázku své samo-
statnosti na ostří nože. Kromě toho neúspěch
gorbačovských reforem nemusí vést nutně
k návratu stalinismu. Revanšistické a xenofo-
bické Rusko může představovat pro novou
Evropu a svět daleko větší nebezpečí. V této
souvislosti americký komentátor Charles
Krauthammer poukázal na to, že jeden z rus-
kých návštěvníků v USA přirovnává nynější
situaci v Sovětském svazu (nedostatek spo-
třebního zboží, inflace, stávky a ekonomická
stagnace), k situaci v Německu za Výmarské
republiky. Jak víme, chaotické poměry ve
výmarském Německu před šedesáti lety hrály
do ruky nacistickým demagogům a vedly nako-
nec k Hitlerově nástupu k moci.

Pro zajímavost upozorňuji na svůj článek z
května r. 1986 „Ruska narodní povaha a česká
minulost a la Maximov.“ Upozornil jsem v něm
na konzervativce mezi ruskými exulanty a na
to, jak jeden jejich představitel v Paříži, Vla-
dimír Maximov, napadl čs. legionáře, protože
prý jejich „chování za občanské války bylo
odpornější, než chování sovětských okupantů v
Československu“. Podle Maximova mezi inter-
nacionalisty, kteří v Rusku pomohli komu-
nistům k moci, byly zejména také naše legie.

Jsou však komentátoři, kteří ani dnes nemíní
brát ruské xenofobisty a šovinyisty vážně. Ame-
rický sovětolog prof. Dimitri Simes poukazuje
na to, že při nedávném výzkumu veřejného
 mínění v Rusku dostali jen asi 4-5 procent.
Odmítá také možnost nějakého sovětského
bonapartismu - už proto, že Rudá armáda je
složena z neschíslných národností a za nynějších
okolností nepředstavuje solidní blok, který by
se postavil za nějakého ruského Napoleona.

Prof. Simes věří, že větší problém předsta-
vuje nyní pro Gorbačova vize zcela demokrati-
tického Ruska, kterou sledují liberálové v čele
s Jelcinem a Jelenou Bonnerovou, vdovou po A.
Sacharovovi. V nedávných volbách získala tato
skupina 25 procent hlasů a vede nyní správu
Moskvy a Leningradu. Jelcin soustavně pro-
hlašuje, že ztotožňovat nutnost reformy s jedi-
nou osobností, s Gorbačovem, je kontrapro-
duktivní. Prof. Simes dodává: Celý problém
Sovětského svazu nelze zúžit do otázky: Bud'
perestrojka nebo nezávislá Litva? Sověty mají
možnost jen této volby: Bud' demokracie v celé
zemi nebo udržení sovětského impéria za
všech okolností.

Mezitím z Moskvy docházejí další zprávy o
tom, že vývoj sovětské ekonomiky jde od desíti
k pěti. Jak víme, koncem sedmdesátých let se
růst sovětské ekonomiky zastavil a nyní je
dokonce na sestupu. Dosavadní opatrné
reformy podle plánu perestrojky způsobily
spíše chaos než zlepšení. Gorbačov zvýšil scho-
dek v rozpočtu, což vedlo k inflaci. Ústřední
plánování bylo postupně zrušeno, ale skutečná
tržní ekonomika stále ještě neexistuje. Za této
situace mnohé podniky začaly plánovat svou
výrobu samy. Jelikož se však nemusely ohlížet
na soutěž trhu, začaly vyrábět produkty, které
byly příliš drahé nebo celkem nepotřebné. A
celou situaci komplikuje skutečnost, že Sovět-
ský svaz soustavně zaostává za komputerovou
technikou Západu, což brzdí modernizaci pod-
niků. Sovětská ekonomika je nyní velmi nestá-
bilní, což může vést podle odborníků ameri-
ckých zpravodajských služeb (CIA a DIA) k
Dokončení na str. 4

chaosu. Sovětské ekonomové, kteří byli nedávno na návštěvě na Západě, tvrdili, že je to nejen pravda, ale že skutečnost je ještě horší. Zatím co v bývalých evropských satelitech Moskvy nově získaná demokracie a svoboda vede postupně k větší produktivitě, v Sovětském svazu je to pravý opak: nedůvěra, stávky, strach ze ztráty zaměstnání, závist atd.

ABY BYLO JASNO

V této souvislosti je třeba uvažovat o tom, jaké poučení plyne z ekonomické války Moskvy proti Litvě. Litva je samozřejmě odkázána na sovětskou naftu a jiné suroviny. Má však možnost spojení se Západem po moři. Jaká však by mohla být situace Československa, kdyby Moskva najednou rozhodla, že může svou naftu, na kterou je Československo nyní zcela odkázáno, prodávat za výhodnějších podmínek jiným zákazníkům? Moskva ostatně před časem pohrozila Praze, že zvýší ceny nafty, jestliže nová vláda bude trvat na odchodu z organizace Rady vzájemné hospodářské pomoci (COMECON). To je asi jeden z důvodů, proč jsou dnes ve vedení čs. státu dvě frakce: jedna je pro odklad dramatických reforem, zejména měnové struktury až někdy po volbách. Druhá v čele s ministrem financí Klausem však chce provádět reformy bez odkladu a urychleně. Pokud jde o sovětskou naftu, uvedu alespoň několik čísel o automobilech. Československo má jeden automobil na 5,6 obyvatel. Maďarsko: 6. Polsko: 7,9. Sovětský svaz: 22,5. Východní Německo má však jeden automobil na 4,4 obyvatel. Západní Evropa: 2,7. A USA: 1,7. K současné mezinárodní a ekonomické situaci Československa ještě několik dalších informací:

Americký deník „USA Today“ napsal koncem dubna, že střediskem zájmu amerických podnikatelů ve střední a východní Evropě se nyní stává Maďarsko, zejména Budapešť. List uvádí, že v Maďarsku už působí Americká obchodní komora a že řada amerických firem tam organizuje společné podnikání. Nutno ovšem dodat, že Maďarsko už nejméně posledních deset let navazovalo styky se západními firmami a že proto má nyní náskok před Československem. Podle jiné zprávy o Škodovce v Mladé Boleslavi projevil zájem automobilky General Motors (USA), Volkswagen (Německo), Subaru (Japonsko) a Renault (Francie). Odborníci tvrdí, že současné Škodovky jsou neefektivní, jejich motory zastaralé, nevykonné atd.

Mezitím v Paříži byla zřízena Evropská banka pro rozvoj ve východní a střední Evropě s kapitálem 42 států včetně USA a Sovětského svazu. Kapitál je ovšem jen v tvrdé měně: dolar nebo ECU.

V době, kdy píšete tyto řádky, došla zpráva, že Moskva i Vilnius jsou ochotny přistoupit na francouzsko-německý návrh kompromisního řešení sporu, zejména zmrazení rozhodnutí litevského parlamentu vyhlásit nezávislost Litvy. Mezitím také moskevská „Pravda“ potvrzuje, že ekonomická situace v Sovětském svazu je kritická. Za těchto okolností jistě nejlepším řešením otázky tří baltských republik by byl plán, s nímž přichází šéfredaktor amerického zahraničně-politického časopisu „Foreigners Affairs“, William C. Hyland, někdejší zahraničně-politický poradce bývalého prezidenta Forda.

Hyland připomíná, že Američané a Britové nikdy (ani v Jaltě) neuznali sovětskou anexi tří baltských republik, kterou provedl r. 1940 Stalin po dohodě s Hitlerem. Jak známo, počátkem srpna 1940 Nejvyšší sověť schválil „žádost“ Litvy, Lotyšska a Estonska o připojení k Sovětskému svazu. Celou akci řídil Berijův asistent Děkanozov, který byl pak r. 1953 popraven. Hyland doporučuje, aby sovětský parlament své „rozhodnutí“ z r. 1940, nadiktované baltským republikám Děkanozovem a Rudou armádou, prostě odvolal, jako už odvolal jiné Stalinovy akce. Tím by se vyřešil ústavní problém, na který Gorbáčev stále poukazuje. Dobrou vůli Moskvy by baltské republiky pak ocenily tím, že by uznaly určité bezpečnostní zájmy Moskvy v této oblasti; dovolily by např. sovětské posádky na svém území, případně sovětské námořní základny. Tím by se vyřešil také problém vilenské oblasti, která v době Hitlerova paktu se Stalinem nepatřila Litvě a tím také otázka sovětského koridoru vedoucího do Kaliningradu (býv. Königsbergu). Tři baltské republiky by vyhlásily neutralitu, ruským občanům by bylo finančně umožněno vrátit se do Ruska a trvanlivost tohoto řešení by zaručila helsinská Konference pro bezpečnost a spolupráci v Evropě, tedy prakticky celá Evropa a USA. Jinými slovy, toto „finské“ řešení by mohlo uspokojit obě strany a ujistit západní veřejnost, že se Sovětský svaz miní chovat jako legitimní stát, který uznává mezinárodní řád a dodržuje své vlastní zákony.

VII. SLET ČESKOSLOVENSKÉHO SOKOLA V ZAHRANIČÍ

Ve dnech 5. až 9. července se sejdou v Paříži sokolové a jejich exiloví přátelé, aby se společně pozdravili na VII. sletu československého sokola v zahraničí. Bude to radostný slet. Ačkoliv pravděpodobně v zahraničí poslední, bude zároveň prvním krokem ke sletům mnohem větším, všesokol-ským, které uspořádá obnovená Československá obec sokolská v Praze. Na příštích letech už nebudeme hostiteli, ale hosty. Po té stránce je slet v Paříži důležitý. Uzavírá kapitolu čtyřiceti smutných let, v nichž Sokol, zdeptaný a umlčený doma, dále žil a činil se, nezdeptán a neumlčen v cizině ve svých věrných členech a příznivcích. Pro vývoj Sokola doma bude slet v Paříži vzpruhou. Proto záleží na tom, aby se stal vsutku manifestací událostí celého exilu, tentokrát po letech odloučení rozšířeného o početnou delegaci sokolů z domova.

Čs. obec sokolská požádala pořadatele pařížského sletu o přijetí asi pěti set účastníků z domova, ale nezávisle na tom se hlásí desítky dalších zájemců z Československa. Počátkem března ohlásili účast na sletu v Paříži sokolové z Vídně (přes dvě stě mužů a žen), ze Švédska přes sto, po padesáti členech budou mít výpravy z Londýna a z Curychu, ze Solothurnu jich přijede třicet, po čtyřiceti z Montrealu a z Toronta. Ze Spojených států se již přihlásilo 250 hostů z Chicaga, z Clevelandu přiletí padesát a z Detroitu dvacet. Ještě nemáme čísla z New Yorku, z Los Angeles a z Dallasu. Účast přihlášených sokolů a přátel Sokola už před časem dosáhla počtu osmi set, nepočítaje v to zájemce, kteří přijedou na vlastní pěst. Zájem projevil i krajané z Austrálie, Kanady i Spojených států, kteří využívají sletu jako příležitosti k přátelským setkáním a nepochybně i k následným návštěvám Československa. A abychom nezapomněli: na sletu v Paříži bude pochopitelně silně zastoupena pařížská sokolská jednota a všech sletových podniků se v plném počtu zúčastní i československá kolonie nejen z Paříže, ale celé Francie.

Zástitu nad VII. sletem přijal Jacques Chirac, bývalý francouzský ministerský předseda, který je nyní primátorem Paříže.

Sletový kalendář

Čtvrtek 5. července 1990

Večer: Slavnostní zahájení sletu a oficiální recepcce

Pátek 6. července 1990

Závody v nářadovém tělocviku

Otevření výstavy

Seznamovací večer

Sobota 7. července 1990

Turnaj v odbíjení

Oživení plamene pod Vítězným obloukem

Sletová akademie

Neděle 8. července 1990

Odpoledne: Hlavní sletové vystoupení

Večer: Sletová veselice na rozloučenou

Pondělí 9. července 1990

Vycházky po Paříži a okolí

Úterý 10. nebo středa 11. července

Odjezd sokolské mládeže do tábora, který potrvá do 25./26. července

Po sovětských vojácích spoušť

Ke dni 4. května šesté hodiny ránní opustilo území České a Slovenské federativní republiky 17 287 sovětských vojáků a 8 660 jejich rodinných příslušníků. Bylo odsunuto přes 400 tanků, skoro 650 bojových vozidel pěchoty a obrněných transportérů, téměř 240 děl a minometů, 18 odpalovacích zařízení raket, přes 90 vrtulníků a přes 4 100 nákladních automobilů.

Není jednoho jediného místa, odkud sovětské posádky odjely, aby tam po sobě nezanechaly spoušť. Celková výše šků se odhaduje na částku jedné až dvou miliard Kčs, při čemž údaj se týká jenom ekologických škod. Pro jejich řešení byla ustavena československo-sovětská komise. Bude zabezpečovat uvedení prostorů činnosti sovětských vojsk do původního stavu, zjišťovat rozsah kontaminace jednotlivých lokalit a výši nákladů na asanaci půdy.

Ozdravování prostor, zamořených ropným znečištěním, provádějí nejnověji naši odborníci v bývalých areálech sovětských vojsk pod Radhoštěm. Počátkem měsíce se k nim přidružili i američtí specialisté, zaměstnanci firmy Martech. Ti mají bohaté zkušenosti, zejména z Aljašky, s dekontaminací znečištěné půdy, ať už jde o otravu ropnými produkty nebo těžkými kovy. Američané spolupracují s našimi firmami Unigoe a Geotes z Brna. Při asanaci používají i naše prostředky.

Když ostravští a brněnští geologové zjistí ovalu průzkumem půdy v hloubi deseti metrů pod úroveň sovětských kasáren kvalitu, zažili nečekané překvapení: přišli na bombu či minu, kterou musel odstranit pyrotechnik.

Překvapení zcela jiného druhu se vyskytlo po nedávné vichřici v Aši. Tam byly zrakům široké veřejnosti odhaleny budovy s anténami a byty pro rodiny důstojníků. Vojenské objekty, které jsou na dohled vzdáleny od hranic se Spolkovou republikou Německo. Podobný komplex je i v Horních Pasekách, vzdálených několik kilometrů. O příslušnicích posádek se ví, že mají málo zbraní, ale že hovoří několika jazyky. Posádky z těchto lokalit mají být odsunuty až v posledním sledu. Občané nedovedou pochopit, proč až v poslední fázi, když nemají zbraně a odsun by byl snadný. Lidé si o tom povídají, že jde zřejmě o jednotky zvláštního určení a někteří dokonce soudí, že jde o jednotky KGB. Veřejnost má z jejich skrytého poslání dost velké obavy.

V Olomouci bylo oznámeno, že ve městě způsobila sovětská armáda škody v celkové výši 168 milionů korun. Poškozeny jsou domy, byty, skládky. Na úpravu bytů bude nutno vynaložit částku nejméně po 50 000 Kčs.

Ve Vysokém Mýtě byly zjištěny ropné skládky v bývalém sovětském polním skladu

ČIPERNÝ PODNIKATEL

Koncem dubna vyšel v Inzertním deníku v Brně inzerát tohoto znění: „Vylepuji, přelepju, strhávám a odstraňuji plakáty v předvolebním boji. Prostějov a blízké okolí. Absolutní nestrannost“. Následovalo telefonní číslo a jméno. Čiperný soukromý podnikatel, který jde s dobou.

pohonných hmot. V prohlubni po vyproštěné cisterně se ve vzorcích vody zjistilo padesátiprocentní překročení čs. normy pro obsah ropných látek v pitné vodě. To je závažná okolnost, protože pod Vysokým Mýtem je podzemní vodní nádrž, která by mohla být zdrojem pitné vody pro aglomeraci Hradec Králové a Pardubice.

Ministerský předseda Marián Čalfa koncem dubna na zájezdu do Východního Slovenska se v železniční překladové stanici Černá nad Tisou zajímal o situaci odchodu sovětských vojsk. Tehdy přes Čiernou a nedaleké Matúľce odjelo 170 sovětských vojenských transportérů.

Předseda České národní rady Jaroslav Šafařík navštívil 10. května Bruntálsko, kde mu byla představena jako aktuální záležitost finančních prostředků na odčinění škod po sovětských vojácích. V Krnově potřebují 7 milionů na úpravu 197 zrušených bytů (u města se uchází o byt 1 600 občanů) a 40 milionů budou potřebovat na přestavbu opuštěných kasáren.

Zcela neočekávaným problémem se staly černé stavby. Sovětské posádky totiž, když potřebovaly, postavily si některé objekty samy, bez souhlasu našich úřadů a stavěly podle své technologie, která neodpovídá našemu stavebnímu řádu. Bude to další bolestný spor se sovětskými zástupci. Stavební úpravy v kasárnách si prováděli sověti v Červené Vodě na Ústecko-orlicku bez ohledu na naše bezpečnostní normy, o údržbu kasáren se nestarali a výsledek? Škoda asi 8 a půl miliónu Kčs. Bytů se v Červené Vodě ještě nedočkali. A Národní výbor má starosti se strachou opuštěných objektů, protože je dost nezvaných zájemců. Sovětské vojáci zmizeli z České Třebové a z Klášterce nad Orlicí.

Poslanci Federálního shromáždění zajeli 24. dubna do Mladé Boleslavi, kde byli informováni, že 18. motostřelecká divize v městě a okolí bude odsunuta až v prosinci, ale v brzké době chce z města odsunout 200 vojáků, z Bohosudova 190 vojáků, z Rokytnice 165, ze Zástup 198, z Hvězdova a Mimoně 188, z Kuřívod 165. Celkem 1 006 vojáků.

Parlamentní komise pro dohled nad odchodem sovětských vojsk 11. května zajela do Sliače. Ze Středoslovenského kraje jsou z 19-ti sovětských útvarů čtyři už pryč, Sliač opustí 5. října vrtulníková divize a ostatní útvary budou odsunuty do konce roku. Léčebné prameny ve Sliači byly zachráněny jen díky zásahu našich odborníků a armády. Budou škody na vojenských objektech v hodnotě téměř jedné miliardy. Z 2 000 bytů bude odchodem sovětů ihned uvolněno jen několik set. Havarie s ropnými látkami trvají už od roku 1981, je zamořeno 100 000 kubiků země. V kraji je 115 černých staveb. Poslanci navštívili i Poprad a Kežmarok.

Balance odsunu je hrůzná. Byty mají otlučenou omítku, okna se nedovírají, některé dveře nezavírají, všude plno špíny a zápachu, vnějšek domů není o nic lepší. Půda, otrávená ropou a jiným neřádstvím, je problém dvojí: nejen, že musí být asanována, ale ta zamořená někdy dopravena, aby neohrožovala prameny pitné vody. Ale té kontaminované půdy jsou tisíce kubiků - kam s nimi? Lesy jsou úplně zničené. Cesty rozežděné, stromy pokácené, vyvrácené, místy jen pahýly, zkrátka katastrofa. Sověti, když to potřebovali, rozhodovali po svém. Stavěli černé sklady, v jednom případě, aby si usnadnili jízdu auty, upravili tok potoka tak, že teče proti proudu.

I na cestě z Československa domů se jízda. Když přijedou do východoslovenských Michalovců, zajišťují na nedalekou Bílou horu tankovat. Bílá Hora je v oblasti Zemplínské Širavy, což je největší umělá vodní plocha v Československu. Při denním tankování stovky aut, obrněných vozidel z dvaceti cisteren, denně přivážených, dochází k úniku ropných látek a Zemplínská Širava je tím ohrožena. Marně byly protestní demonstrace, zákroky na Národních výborech a úřadech. Sověti by mohli tankovat v kasárnách v Michalovcích, před Chemkou ve Strážském, v Rožňavě, která je vzdálená jen 180 kilometrů od sovětských hranic. Ale zatím ještě v tom směru nepadlo rozhodnutí a letní sezóna v Zemplínské Širavě začíná uprostřed května. Na sovětské posádky budeme dlouho, dlouho vzpomínat.

Podle zprávy z 15. května bylo z Československa odsunuto 20 518 sovětských vojáků, 9 500 rodinných příslušníků a z techniky 92 vrtulníků, přes 500 tanků a přes 5 000 bojových vozidel a nákladních aut.

POJIŠTĚNÍ NÁVŠTĚV Z ČSSR

či jiné země. Jistě Vám přijde vhod možnost uzavřít výhodné pojištění na nemoc, úraz a úmrtí, event. převoz nemocného či zemřelého na náklady pojišťovny (i nad stáří 85 let). Pojištění od 0.22 šv.Fr na osobu a den!!

Informujte se u

AGENTUR PAZDERA

CH 01-932 32 22 • D 00411-932 32 22

Kreuzplatz 20, CH-8008 Zürich

Provoz 24 hodin denně, dtto neděle a svátky

PAPEŽ U NÁS

Jednou z konstant evropských dějin je snaha světské moci podřídit si moc duchovní. Přežít ve středověké konstelaci sil znamenalo pro papeže získat a ubránit si autonomii. Někteří papežové dokonce nebyli bez výhrad nakloněni myšlence chudých řádů, protože věděli, jak snadno se mohou chudá společenství stát kořistí panovníka, šlechty nebo bohatých měst. Hluboce krizové situace známe z vlastních dějin a netřeba zakrývat, že historická napětí českého národa byla často náboženská a že vztahy mezi Čechy a Římem nebyly vždy nejlepší.

POSLEDNÍ DOPIS PAVLA WONKY

Pan Jiří Wonka z Vrchlabí, bratr zesnulého vězně-mučedníka Pavla Wonky, dostal letos 2. května dopis, který Pavel Wonka nadiktoval spoluvězni, sám psát nemohl, protože podle Jiřího Wonky mu byly zmrazeny ruce. Dopis, adresovaný právnímu zástupci Pavlovi, JUDr. Milanu Jelínkovi, je poslední dopis, který Pavel Wonka po sobě zanechal. Je to otevřený dokument. Zní:

*Vážený pane doktore!
Telegraficky
Nechávám si psát dopis.*

Několik dní jsem o sobě nevěděl. Zvracím. Vše se se mnou točí. Jsem zcela bez vlády [z ec]. Jídlo jsem měl naposledy před zatčením. Nemohu ani pít, zase odstraňuji suché koráby, abych mohl dýchat. Všechnu tekutinu zvracím. Nevím jak dlouho vydržím. Včera večer jsem se po několika dnech sebral k sobě. Díky studeným obkladům spoluvězňů. Díky neustálým výplachům úst vodou se držím při životě. Spolknout nic nemohu.

Žádám Vás o okamžitý zákrok ve všech možných směrech a okamžitý výslech rodiny. Nedejte na to, jak je věc venku deklarovaná. Trpím i bolestmi pohybového ústrojí a ledvin. To víte, ležel jsem na betonu, pod otevřeným oknem celý týden, to není legrace. Bylo proti mně použito mnohé mučení a násilí. Něco bylo deklarováno jako zdánlivé. Legální, něco skryté. Od toho prvního mám zmrazené ruce. Od druhého další části těla. Najdou se totiž taci, kteří mně dokázali bít, pendrekem do dlaní a zmrzlých prstů u nobou, i při přenášení k lékaři. Podejte oznámení u OVP Hradec Králové a inspekce EVS. Případně úkol přeneste na rodinu. Návrh na potrestání ani rozhodnutí o vazbě nemám. Vazbu měl nařídít [OE]OS Trutnov, 3T Dr. Horvátové. Ve věci jsem podal stížnost u předsedy Mjart'ana. Stížnost obecnou i do vazby. Vazba uvalena v bezvědomí a bez výsledku strany. Porušení paragrafu 2-1, 5-6-13 tr.ř. Po nadiktování jsem zcela vyčerpán. Převezměte obhajobu ve spolupráci s rodinou - se vždy informujte. Nevím zda to přežiji. Věznice mě ani nemá čím krmit, co bych mohl jíst. To jsem si uvědomil dnes, když jsem nedostal snídani. Sám již nemám sílu utrpení snášet.

Intervenujte osobně u KS Hradec Králové. Pro případ mého převezení jedněte o zastoupení při návštěvě s doktorem Motejlem, AP Praha I. Hradec Králové 16.4.1988 Pavel Wonka 23.1.1953

děkuji

K vystěhování: Základní formulář zůstal na OVS Trutnov. Zbytek papíru je asi ve vězení.

Rád bych dostal mléko a žádam o něj. K jídlu a k pití nemám nic. Vodu zvracím. Dostávám ji do sebe tak, že vyplachuji ústa. Nemohu ji polknout. Dále tím, že si motám hlavu do mokrých ručníků. Vše se se mnou točí. Žádal jsem lékaře. Omdlévám a nevím o sobě. V mé knihovně je kniha české středověké právo útrpné. Čtěte v ní.

Čekám okamžitou návštěvu. Nechte mě přednést, sám se neudržím na nohách, dnes jsem se opět položil, když mě donesli na záchod. Doufám, že se Vaší návštěvy dožiji. Rodinu informujte telefonicky. Ve Vrchlabí došlo k přechislování telefonních čísel - Končím.

České oběti Černobylu

V Korotenském okrese na Ukrajině, který byl postižen následky katastrofy v Černobylu, žijí naši krajané. Nedávno požádali československou vládu, aby umožnila asi 250 dětem dvouměsíční pobyt v Československu. Postižené děti, některé v průvodu matek, přijdou k pobytu v červenci a v srpnu a budou ubytovány ve zdravotnických zařízeních. Některé čs. organizace nabídly zotavení dalším korotenským dětem. Úřady je upozornily, že aby měl pro děti, postižené černobylským zářením, pobyt v Československu patřičný účinek, musí být aspoň dvouměsíční.

Ačkoliv společný útisk a společná daň krve mnohé staré rány v českých zemích zacelily, zůstalo v očekávání příjezdu Jana Pavla II. i místo pro otazníky. Zmíní se o Janu Husovi? Připomene vystoupení Josefa kardinála Berana na Druhém vatikánském koncilu? Přijede papež do Československa jen pro římské katolíky, nebo pro všechny Čechy a Slovaky dobré vůle? A jestliže ano, s jakým poselstvím?

Papežské návštěvě se dostalo skvělého doprovodu v krátkých projevech prezidenta Václava Havla. Na Pražském hradě přivítal Jana Pavla II. jako „hlavu katolické církve, jako křesťana, jako Slovana, jako spisovatele, jako intelektuála, vzdělance a muže kultury... a také prostě jako dobrého člověka.“ Václav Havel přitom upozornil na další souvislost: „V době, kdy nadšení a radost se nezbytně diferencuje a prostor svobody probouzí ve všech i přirozenou touhu po sebeuplatnění a spolu s ní i bezpočetně méně dobrých vlastností, připomíná návštěva Jana Pavla II. pravý zdroj skutečně lidské odpovědnosti, totiž její zdroj metafyzický.“ Není už těmito slovy řečeno vše?

Technicky byla tato návštěva umožněna zhroucením se komunistické nadvlády. Všeobecněji a podstatněji však byla umožněna ústupem ideologií, vědomím potřeby prohloubit politické myšlení a oprostít je od úzkoprsé strannosti, aby se mohlo obnovit z původních kořenů. Papežovu návštěvu, jinými slovy, umožnil sebezáchovný odklon od zideologizovaného pojetí člověka a společnosti, odklon, který probíhá v celém světě ve prospěch duchovních hodnot. Nevystačí nám už ani příliš zamlžené a rozředěné pojmy přírodního

Kardinál František Tomášek, Papež Jan Pavel II. a prezident Václav Havel

KNA - Bild

humanismu devatenáctého století a pocítujeme základní potřebu znovu se ptát s Kantem kdo jsme, odkud jsme přišli, kam se ubíráme, co můžeme vědět, co činit a v co doufat.

České kulturně-politické myšlení se ztratilo, jak si vždy přáli marxisté, v takzvané praxi. Přetrhlo svou pupeční šňůru k myšlení filozofickému, objevujícímu a kladoucímu otázky, překračující všednost. Před lety nám nezbytnost této živé vody začal připomínat i Václav Havel. V celosvětovém měřítku ji připomíná i Jan Pavel II., který jako vzdělanec není v první řadě teologem, ale filozofem (viz kniha Osoba a čin).

Na závěr prvního dne papežské návštěvy, na tiskové konferenci v Praze, se místopředseda federální vlády Josef Hromádka zmínil o svém setkání s Janem Pavlem II. v Římě v době, kdy se ještě nevědělo, jestli se jeho cesta do Československa v tak brzké době uskuteční. Na protestantského teologa dr. Hromádku zapůsobil papežův zájem o prvotní křesťanství, nikoliv o katolicismus, jehož institucionalizovanost brzdí vlastní poselství, nýbrž o katolictví.

Není zde místo ani důvod stavět proti sobě katolická, protestantská nebo dokonce volno-myšlenkářská stanoviska. Skutečností však je, že křesťanské dějiny bez ohledu na denominace mají více společných jmenovatelů. Jedním z nich je pohled na člověka jako tvora schopného sebezpřesahování se, schopného transcendence. V současné době nových počátků už není první otázkou, zda naše národy budou katolické či protestantské, ale zda se mladé generace dokáží v křesťanské perspektivě vypořádat s nihilismem, s hrozivě se naplňující Nietzscheovou vidinou brutálního světa; zda budou tyto generace ochotny a schopny chápat politiku jako službu bližnímu. V sázce je stavba chrámu svobodného života a jen před několika měsíci otevřených dveří biblického večera. Pojem svobody je nutno nejdříve promyslet, pochopit, prožít a poté z něj vyvodit důsledky pro osobní odpovědnost. Jednotlivé církve a duchovní společenství si dnes stojí navzájem bližně než v dobách před pronásledováním a křesťanství věřící (i to zdůraznil Jan Pavel II.) se nestaví proti jiným silám ve společnosti, nýbrž chtějí stát v dobrém díle po jejich boku. Nevolá vše kolem po tom, aby tomu tak bylo obapolně, aby církve a stát, složky a strany pěstovaly ve vzájemném respektu zdravou spolupráci, zbařenou negativních emocí a zbytečných ironií; zdravou spolupráci, která se však neobejde bez odvahy k tomu, aby člověk zůstal pravdivý, věrný a pevný nejen před svým spolubližním, ale také před věčností? Jsou novináři, kteří hospodářská hlediska československého vývoje přeceňují. Jsou také novináři, kteří je podceňují a hovoří jen o duchovním pozadí a mravních krizích. Zatímco potřeba žurnalistické zkratky či pedagogického účinku může obhájit takové zploštění, realistický a nestranný rozbor by měl posoudit jednotlivá hlediska, příčiny a důsledky v jejich vzájemných proporcích a vlivě. „Je třeba celostního pohledu“, řekl v Československu Jan Pavel II., „pohledu, který bere člověka vážně v duchovním i materiálním, sociálním, ekologickým i mravním a náboženském rozměru jeho existence.“

Pavel Březina-Pečiva.

Foto dpa, Frankfurt/Main
Vlevo: Když za boboslužeb na Velehradě přišel čas ke svatému přijímání, sešel papež se své tribuny a přidal se ke skupině kněží, aby jako jeden z nich uděloval poutníkům svaté přijímání.

This is Šašek

Je tomu deset let. Zatím co příroda, kterou tolik miloval, se sebe setřásala ponurou a začala si oblékat svůj nejkrásnější šat, přihlásil se u Mirka předčasný životní podzim. Zákeřná choroba ho natrvalo přitiskla na lůžko. Vysychal jako olejové barvy na jeho paletě. Mirek Šašek, neúnavný světoběžník, milovník všeho krásného, žiznivý piják života, který měl tak rád kolem sebe přátele a veselí, se uvěznil do samoty. Připravoval se na cestu, ze které už své

LUBOMÍR KAVÁLEK

radostně laděné obrázky nepřinese. Chtěl se s tím vypořádat sám. Marně kdokoli v jeho dveři zvonil. Směl k němu jen redaktor Meloun, který mu věnoval péči přímo otcovskou. Ten mi na mé naléhání půjčil klíče od Mirkova bytu. Když mne spatřil, namáhavě se pozvedl a štknul „to jsi sem vlez oknem? Koukej si raději hlídat produkci!“ Ale pak jeho pohaslé oči ožily. „Když už seš tady...“ Jeho vyhublá, popelavá tvář se poněkud zbarvila. „Co se děje doma? Co ten, co onen? Co radio?“, kladl těžce otázku za otázkou. Ušnul. Čekal jsem u jeho lůžka na příchod Melouna. Když se Mirek probudil, navrhli jsme mu, že ho zavezeme k lékaři. Jako vždy rozhodně odmítl. „Už na mne stejně šáhla!“, prohlásil. Nakonec, snad z únavy, připustil, že by ho mohl prohlédnout český docent MUDr. Věroslav Nejedly, zástupce primáře v jedné mnichovské nemocnici. Odvezl ho k němu švagr, který přijel s Mirkovou sestrou. Po prohlídce si vzali Mirka do Švýcarska, aby mu zpříjemnili několik posledních dnů života. Poznal jsem Mirka Šaška v Mnichově v jedenapadesátém na jaře, měsíc před zahájením vysílání Svobodné Evropy. Okamžitě si mě získal svou otevřeností, přímostí, svým smyslem pro humor, svým šarmem, kterému ostatně podlehl každý, kdo s ním přišel do styku.

Kouzlem své osobnosti si Mirek získával stále více přátel. Byli mezi nimi Peroutka, Tigrid, Stránský, Kodíček, Lotar, Machatý, Čáp, Holman, Čep, Němeček, Hrnčíř, Hostovský, Langová, Šklíbová a další a další. Okruh jeho přátel rostl i mimo radio, zvláště, když ve volných chvílích začal opět malovat a jeho obrazy se objevovaly na výstavách předních galerií. Již na první upoutal pozornost významného německého výtvarného kritika W. Christlieba. Šašek ho překvapil především tím, že dokázal do tak ctihodného metieru, jakým je olejomalba, vtisknout humorný prvek.

Rád vzpomínám na těch sedm let rozhlasové práce s Mirkem a proto nikdy nezapomenu na ono odpoledne, kdy po natočení velmi náročné-ho pořadu - byla to „Krvavá svatba“ Garcia Lorcy, ve které Mirek v hlavní roli přímo exceloval - přišel za mnou do kontrolní místnosti, zapálil si černou francouzskou Gauloisku a svěřil se mi, že se chce opět plně věnovat svému oboru, architektuře a malování a že odjede do Paříže.

Pak už, téměř rok přicházejí od Mirka jen dopisy. Do Mnichova se vrátil s velkými černými deskami, ve kterých si přinesl Paříž. Paříž viděnou jeho bystrými očima, hrozenou v rozkošných barevných obrazech sršících vtípem na papír, aby z nich sestavil průvodce tímto vzrušujícím městem. Průvodce prý pro děti a mládež, ve kterém si, když došlo k jeho vydání, stejně rádi listovali i jejich rodiče a dospěli milovníci Paříže.

O Mirkův nápad a obrázky projevil zájem hned několik nakladatelů. Vyhřál to známý londýnský nakladatel W. H. Allen, který knihu vydal pod názvem „This is Paris“.

Asi po půl roce se s ním setkávám na Times Square. Bez ohledu na ruch, který tu panuje, opřen o poštovní schránku, črtá do skicáře hlavu Texasana, namalovaného na velké tabuli, umístěné pod střešinou protější budovy, který vyfukuje kroužky kouře a zvyšuje tak prodejnost Camelek. Radujeme se oba z náhodného setkání.

Trvalo ještě půl roku, než zazvonil u mého bytu. Okamžitě se dal do práce na knize o Mnichovu. Denně se vydává se skicářem do ulic, v noci se rodí obrázky. Navíc kreslí ilustrace pro různé časopisy. I České slovo zpestřují jeho kresby.

Jakmile knihu o Mnichově dokončil, vydal se na lov motivů pro své další knihy. „This is...“ ho prohání s místa na místo. Po Evropě, Americe, Asii, Austrálii. Celkem 18 Šaškových knih vzniklo o městech a zemích, kromě dalších s jinými motivy. V Americe vznikají kluby Mirka Šaška a jeho knihy se stávají součástí učební osnovy. V osmasedmdesátém roce ilustruje kalendář Českého slova. Pro leden nakreslil pražskou Nerudovku. Ptám se ho, kdy se pustí do průvodce o Praze, o městě, kde se narodil, které tolik miloval, kde zná každé zákoutí. „To

Nadšené uvítání R. Kubelíka v Praze

Rafael Kubelík, slavný syn slavného otce, se počátkem května vrátil do své milované Prahy, kterou 42 let neviděl a po které po celou tu dobu nepřestával toužit. Vrátil se, aby se ihned pustil do práce. Byl předsedou mezinárodní soutěže Pražského jara v oboru dirigování. V této funkci s laureáty soutěže a členy mezinárodní poroty navštívil 7. května Staroměstskou radnici, kde mu primátor hlavního města Jaroslav Kořán udělil čestné občanství, jímž pocílo Kubelíka hlavní město.

O pět dní později, 12. května, po dopoledním zahajovacím aktu Pražského jara v Karolinu a odpoledních fanfárách Otakara Jeremiáše, vytrubovaných z balkonu Reprezentačního domu hlavního města, se večer ve Smetanově síni téhož domu konal koncert. Měl tradičně na pořadu Smetanovu Mou vlast v přednesu České filharmonie, dirigovanou Rafaelem Kubelíkem. Byl to svého druhu - především pro dirigenta - jubilejní koncert, neboť to byl on, kdo v roce 1946 řídil stejný koncert na 1. Pražském jaru. Potom, o dva roky později, Prahu nerad opustil. Byl několikrát zván k návštěvě, třeba i krátké, ale odmítl přijet, dokud nebudou moci do Prahy všichni, kteří ji museli z politických důvodů opustit. Odjžděl jako 34letý, vrátil se jako 76letý. Ale vrátil se, šťastný, radostný, pln typické kubelíkovské víry a energie. Jeho

letošní Má vlast v novém, procítěném podání byla pro posluchače svátkem, prožitky z hudby se mísily s pocity šťastného shledání, byla to atmosféra radosti, nadšení, jásotu a mezi ovacemi, dlouhými a upřímnými, nechyběly ani slzy rozrušení. Mezi těmi, kteří zdravili mistra opětovnými salvami potlesku byl i prezident Havel s paní Olgou. Kubelík byl zahmut spoustou kytic, zářil uspokojením. Nádhernejší vstup do Pražského jara si nelze ani představit, napsal jeden kritik.

O jeden pořítek byli účastníci koncertu a lidé, kteří sledovali přenos v čs. televizi, ochuzeni. Bavorská televize, která rovněž koncert přenášela, o přestávce uvedla několik dní starý rozhovor svého hudebního referenta s Rafaelem Kubelíkem. V něm Rafael Kubelík řekl, že návrat do vlasti je pro něj nejen vyvrcholením celoživotní hudební kariéry, ale života vůbec. „Strašně jsem se těšil domů na shledání s místy, kde jsem vyrůstal, chtěl jsem znovu vidět lidi, které jsem znal a v neposlední řadě jsem se nemohl dočkat setkání i s Českou filharmonií, kde jsem před několika desetiletími ještě jako mladík začínal.“ Kubelík se těšil na Prahu. Po zahajovacím koncertu, kde byl uvítán tak vroucími pocity, už jistě ví, že se Praha těšila na něj. S ním a v něm se vrátil kus pěkné, slavné minulosti a příslib nadějně budoucnosti.

Vzpomínkové oslavy M. R. Štefánika

Na 4. květen připadlo smutné výročí dne, kdy před 71 lety na vajnorském letišti u Ivanka tragicky zahynul spoluzakladatel společného státu Čechů a Slováků, dr. Milan Rastislav Štefánik. Bylo mu 39 let a měl už za sebou kariéru vědce-astronoma, generála francouzské armády. Úvodem k vzpomínkovým tryznám byl slavnostní akt odhalení pamětní desky v hale Federálního shromáždění v Praze. Předseda shromáždění Alexander Dubček v projevu ocenil Štefánikovy zásluhy o vznik Československa a odhalil desku, na které je text: M. R. Štefánik se zasloužil o vznik společného státu Čechů a Slováků, zákon č. 117 ze dne 23. dubna 1990, o zásluhách M. R. Štefánika. Ve vstupní hale je též Štefánikova busta.

V Praze na Petříně byla Štefánikovým jménem opět pojmenována hvězdárna. Přístrojové zařízení hvězdárny bylo před 60 lety pořízeno ze Štefánikova fondu, jehož protektorem byl T. G. Masaryk. Na hvězdárně byla uspořádána expozice o životě a díle M. R. Štefánika.

Hlavní oslavy se konaly na Slovensku. Ve výroční den Štefánikova skonu byly uspořádány evangelické bohoslužby v rodných Košariskách, po nich byli pietně uctěni u hrobu Štefánikovi rodiče a pak šel průvod občanů se zapálenými pochodněmi k mohyle na Bradlo, kde byly ve čtyřech rozích mohyly zapáleny ohně. V Bratislavě na náměstí Slovenského národního povstání uspořádala Slovenská evangelická církev augšburského vyznání manifestaci vzpomínkovou slavnost za účasti představitelů všech církví na Slovensku, zástupců

státních úřadů, společností a bratislavských občanů, mezi nimiž byli i vysokoškolská studenti.

V neděli, o hlavním dnu vzpomínkových oslav, se na Bradle sešly tisíce účastníků celostátní pouti z celého Slovenska. Manifestaci, na níž se vyzvedal Štefánikův velký podíl jako jednoho z vedoucích politických činitelů československého zahraničního odboje za první světové války, vyzněla v podporu snah o společný postup k demokracii. V tom smyslu promluvil Alexander Dubček, který prohlásil za symbolické, že „spolu s panem prezidentem Havlem i na tomto památném místě obnovujeme a na vyšší úroveň povznášíme československou vzájemnost.“ Prezident Havel vyšší úroveň charakterizoval slovy: „Skončila era čechoslovakismu, pseudosamostatnosti i federalizované totality. Začíná era spolupráce dvou svěřávných národů.“ V téměř duchu se nesly též projevy předsedů obou národních rad a předsedů vlád, federální, slovenské i české. Bylo to reprezentativní, demonstrativní vystoupení nejvyšších vládních představitelů ve prospěch dnešní jednoty státu při naprostém respektu k zvláštním potřebám obou národů a všech národností České a Slovenské federativní republiky.

V Martině připravila Matice slovenská výstavu Z osobní knižnice M. R. Štefánika, kde vedle expozice vědeckých knih i literárních prací jsou také fotografie ze Štefánikových studií v Praze, z cest, z pobytu v Paříži a v Římě. Nechybí ani Štefánikova generálská čapka, kterou se podařilo uchovat ve Slovenském národním muzeu.

VÝSTAVA KDE DOMOV MŮJ

Originální, velmi úspěšná je v Praze výstava, která pod názvem Kde domov můj - 72 let Československa, velmi působivě seznamuje návštěvníky s naší nedávnou historií. Výstavu 4. května zahájil prezident Václav Havel v dolní části Václavského náměstí, na Můstku, kde jako první exponát je socha prezidenta T. G. Masaryka. „V tomto okamžiku jsem účastníkem několika premier - řekl prezident Havel - za prvé je to premiéra výstavy o našich novodobých dějinách, za druhé je to premiéra Můstku a Příkopů jako výstavního prostoru a za třetí je to má osobní premiéra: poprvé v

viš, že bych rád“, odpověděl, „ale to musí nejdřív rez rozežrat železnou oponu a z Prahy zmizet bolševici. A toho se, bohužel, už nedočkáme.“ Je třeba se zmínit ještě o několika úspěšných Mirkových výstavách a o celé řadě mezinárodních vyznamenání, která obdržel za své knihy. Nejvíce ho ale potěšily dopisy jeho malých fandů. Ještě dnes ho vidím, jak se srdečně směje dopisu jednoho malého Američana, ve kterém mu s uspokojením sděluje, že byl v Paříži a když přepočítal schody Eiffelovy, zjistil, že ho pan malíř ani o jeden neošidil.

28. máje bude tomu deset let, kdy nás Mirek

ŠKVOREČTÍ DOMA

V pražském Památníku národního písemnictví byla 1. května za účasti prezidenta Václava Havla zahájena výstava knih pod nadpisem 68 Publishers. Toto nakladatelství manželů Josefa a Zdeny Škvoreckých, donedávna mnohem známější exilové veřejnosti než domácí, vykonalo za minulých dvacet let pro českou kulturu obrovský kus práce. Český ministr kultury Milan Lukeš na zahájení výstavy připomněl, že přes dvě stě titulů, vydaných Škvoreckými za hranicemi, svědčí o jejich mimořádné statečnosti, vytrvalosti a umu. Tudiž zcela po zásluze jednal prezident Havel, když dvojici Škvoreckých pozval na Pražský hrad a tam jim 4. května udělil nejvyšší čs. vyznamenání, řád Bílého lva III. třídy. Řád se uděluje cizím státním občanům za mimořádné zásluhy o čs. stát. Manželé Škvorečtí přiznali, že poctu neočekávali a byli jí dojata. Ale na návštěvu k panu prezidentovi nepřišli s prázdnou. Přinesli mu kompletní sbírku všech knih, které vydali a věnovali mu ji i s knihovnou a jako návdavek přidali román Lelíček ve službách Sherlocka Holmese, který napsal Václav Havel, prezidentův dědeček. Darovaný exemplář získali u jednoho českého farmáře v kanadském Ontáriu.

Škvorečtí jdou v Praze od pocty k poctě, a právem. Ve výstavní síni nakladatelství Odeon byla uspořádána výstava Josef Škvorecký opět doma. Obeznamuje návštěvníky s tvorbou našeho významného spisovatele. Dojemné bylo setkání Škvoreckých v pražské slepecké tiskárně a knihovně. Nakladatelství Humanita vydalo Škvoreckého sbírku básní Dívka z Chicaga v Braillovu písmu a autoru ji věnovalo. Paní Zdena Škvorecká - Salivarová dostala zvukovou nahrávku svého románu Honzlová. Byla pozorností svých čtenářů dojata.

NAŠE OMYLY

Byli jsme upozorněni, že v dubnovém čísle Slova ve článku „Emigranti - ztráta tisíců milionů“ je počet exulantů, kteří odešli z Československa v letech 1948 - 1989, odhadnutý na 300 000 osob, nesprávný. V dubnovém časopise Statistika, vydávaném v Praze, je článek Demografické úbytky Československa 1948 - 1990 v důsledku ilegálních odchodů z republiky. Autor, demograf a statistik dr. Vladimír Srb, uvádí, že počet exulantů do konce roku 1990 bude činit 440 000 lidí. Omlouváme se a ujist'ujeme čtenáře, že jsme rozhodně neměli v úmyslu exil o 140 000 příslušníků ošidit.

ozvučeno. Ve výkladních skříních jsou vystaveny dobové exponáty. Na pódii, rozestavěných na volných plochách, se uplatňuje volební agitace politických stran a účinkuje Klub pouličních umělců se zpěvy.

V paláci U hybernů je nejotřesnější část výstavy, od sovětské okupace v roce 1968 až do loňského listopadu. Je tam bohatství dokumentů všeho druhu, novin, ilegálních samizdatů, fotografií, filmových záběrů z týdeníků, z televize, diváci s úžasem přihlížejí filmovému sestihu režiséra Císařovského, nazvanému Čas hanby - čas mlčení - čas naděje. Jsou vystaveny knihy, které byly zakázány (jen v pražské Městské knihovně jich bylo na 50 000). Jsou tam dokumenty Charty i o Chartě, vystaveny jsou štíty z plexiskla a obušky policie. Útisk kultury dosvědčují cenzorovy škrty ve vzpomínkové knize básníka Jaroslava Seiferta. V Lidových novinách v Praze ve článku Závazek označil jeho autor Weiss za nejotřesnější exponát formulář, vytištěný na úředním papíru s podtiskem státního znaku, v tomto znění: Zavazují se dobrovolně spolupracovat ve zpravodajských orgány federálního ministerstva vnitra a zodpovědně plnit úlohy, které dostanu v zájmu obrany Československa. Zavazují se, že za žádných okolností neprozradím svou spolupráci a zachovám v úplné tajnosti všechny skutečnosti, které se na základě spolupráce dozvim. Při odevzdávání poznatků budu používat krycí heslo. Jaroslav Weiss dodává: Jděte na tuto výstavu. Jděte a podívejte se na minulost této země. Jděte a myslte na její budoucnost. Jděte a přemýšlejte, koho budete volit, protože na vašem rozhodnutí bude záležet, jaký bude domov můj i váš.

Výstavu uspořádalo české ministerstvo kultury, Občanské fórum a Evropský kulturní klub. Z návštěvy, která je názornou učebnicí dějepisu, odcházejí návštěvníci plni dojmů a s díky výtvarníkům, že jim oživilí pozapomínanou historii. Do knihy návštěv píší: Děkuje vám za své děti, za všechnu mládež. Nebo: Výstava je ořesným svědectvím a doufejme, že už nikdy nebude skutečností.

Osvoboditel Plzně se vrátil - mrtvý

Za manifestační účasti bývalých československých dobrovolníků v britské armádě, jeho žáků z Vojenské akademie v Hranicích a místního obyvatelstva byl v Hlavňovicích u Velhartic pohřben dr. Josef Němec. Stovky lidí uctily tak památku československého válečného hrdiny, který jako styčný důstojník britské armády vstoupil spolu s americkými vojáky jako jeden z prvních do osvobozené Plzně v roce 1945. Byl Němec se narodil roku 1917 v Janovicích nad Úhlavou, maturoval na gymnáziu v Klatovech a v roce 1939 uprchl jako vysokoškolák na Západ, kde se přihlásil do československých jednotek v Británii, s nimiž bojoval na Středním Východě i v západní Evropě. Po návratu v roce 1945 pracoval jako vojenský instruktor, složil na Karlově univerzitě doktorát práv a pak nastoupil ve vojenské justici službě. Byl přesvědčený demokrat a novým útekem na Západ v roce 1949 se zachránil před zatčením. Brzo po vystěhování do Spojených států se stal jedním z vedoucích pracovníků americké katolické Charity. Postupně vedl její pomocné akce v západním Německu, v Togu, v Egyptě a v Indii. Jako jeden z hlavních kontrolorů pomocných programů sjezdil později skoro celou Asii a Afriku. Během své činnosti pomohl také stovkám Čechů a Slováků k emigraci do Ameriky a podporoval zejména v Německu nemocné a staré emigranty a hlavně děti. V Mnichově, kde náhle zemřel 4. dubna, žil na odpočinku. Po listopadových událostech se chystal na cestu domů, ale vrátil se jako mrtvý. Rakev s jeho tělesnými pozůstatky byla spuštěna do rodinného hrobu, zahalená do československé a americké vlajky.

Vzpomínka na ministra Adolfa Procházku

Před dvaceti roky, 8. května, zemřel v Novém Yorku ve věku 69 let, prof. dr. Adolf Procházka, který patřil k předním československým politikům, především po roce 1945. Jeho otec byl významným moravským politikem, od vzniku Československé republiky až do roku 1938 byl senátorem za čs. stranu lidovou. Adolf Procházka mladší se o veřejné a politické záležitosti zajímal od mládí. Náležel ke generaci, která dokončila studia po r. 1918 a politicky rostla v demokratickém systému. V letech třicátých působil na brněnské Masarykově univerzitě, kde přednášel civilní právo. O civilním právu napsal řadu knih. R. 1939, když mu hrozilo zatčení gestapem, uprchl přes Slovensko a Maďarsko do Jugoslávie. Na jugoslávské půdě zjistil, že doma zanechal důležitý dokument, který, kdyby se dostal do rukou Gestapu, byl by ohrozil jeho přátele. Vrátil se do Prahy, aby pak znovu nastoupil cestu do exilu. Říkalo se mu „vracivka“. V londýnském exilu se stal předsedou právní rady při čs. vládě v Londýně (1942-1945). Po návratu do osvobozené vlasti r. 1945 se stal ministrem zdravotnictví. Ve vládě až do února 1948 zastupoval čs. stranu lidovou.

O tři roky později přechal do exilu a usadil se ve Spojených státech, kde nejdříve byl činným v Radě svobodného Československa. Když r. 1950 byla v Novém Yorku založena Křesťansko-demokratická Unie střední Evropy, reprezentující exilové křesťansko-demokratické strany Československa, Polska, Maďarska, Jugoslávie a baltských států, zastupoval dr. Procházka v Unii čs. stranu lidovou. Od r. 1953 až do úmrtí r. 1970 byl jejím předsedou. V té době přednášel na četných mezinárodních kongresech, pořádaných křesťansko-demokratickou Unií v západní Evropě a v jižní Americe.

Manželkou dr. Procházky byla Helena Koželuho, která byla neteří bratří Karla a Josefa Čapků. Byla rovněž poslankyní za lidovou stranu a v parlamentu patřila k nejradikálnějším kritikům politiky v letech 1946-1948. Zemřela v exilu, v Bostonu, USA r. 1967, ve věku šedesát let.

Jožka Pejskar

Chmel bez brigád

Západočeští chmeláři mají problém s nedostatkem sil, protože dobrovolní brigádníci nebudou. Nabízená odměna 75 Kčs za celodenní práci se zdá studentům a učňům málo. Čeští vysokoškoláci už oznámili, že letos na chmelové brigády nepojedou. Severočeské družstvo pro pěstování chmele, sdružující 116 hospodářských organizací a soukromníků, spoléhalo na povinné brigády a zanedbalo mechanizaci. Kalamitu s nedostatkem pracovních sil má vyřešit návrh, aby bylo pozváno několik tisíc studentů z Polska. Vývoz chmele, zeleného zlata, je pro stát velmi důležitý, představuje příjem 600 milionů devizových korun. Za ně se dovážejí kupř. léky. Nelze proto záležitost sběru chmele ponechat osudu, ale je třeba ji rychle zavčas vyřešit.

Veřejné mínění a volby

Institut pro veřejné mínění v Praze uspořádal koncem dubna v obou republikách průzkum o červnových volbách. Položil vybraným občanům několik otázek a odpovědi vyzněly takto: 61 procent dotázaných se rozhodlo volit, 36 procent ještě nevědělo, zda budou volit či ne, 3 procenta volit nebudou. K těmto výsledkům se v novinářských rozborech uvádělo, že značný počet účastníků průzkumu ještě nevěděl, koho budou volit, které hnutí či stranu. V tom směru se situace nezměnila od začátku dubna, kdy tehdejší průzkum naznačil, že přes 40 procent lidí nevědělo, koho budou volit.

Z těch, kteří půjdou k voličským urnám již rozhodnutí, které hnutí či stranu volit, se podle průzkumu 22 procenta vyslovují pro celostátní koalici Občanského fóra a (slovenské) Veřejnosti proti násilí. Křesťanská a demokratická unie se těší přízni 15 procent. Ke komunistům se přiklání 11 procent, ke straně zelených 9, k sociální demokracii 5. Socialistická strana má 4 procenta.

Ve srovnání s průzkumem z počátku dubna, ukazují výsledky z konce dubna přesun v náladě voličů. Celostátní popularita Občanského fóra a Veřejnosti proti násilí dosáhla v prvních dubnových dnech 19 procent, zatímco Křesťanská a demokratická unie měla 18 procent, komunisté 12 a zelení 11.

Situaci na Slovensku naznačuje průzkum, provedený ve dnech 13. až 17. dubna bratislavským Střediskem pro studium sociálních problémů. Na dotazy odpovídalo 2 400 občanů Slovenské republiky. Výsledky: Křesťansko-demokratické hnutí by získalo 19,9 procent hlasů, „kdyby volby byly zítra.“ Na druhém místě se uplatnila Veřejnost proti násilí 12,7 procent, které je v patách Demokratické strany s 12 procenty. Slovenští komunisté se odhadují na 10,7 procent, zelení na 10,1 a sociální demokracie na 2,6.

Na Slovensku je hoden povšimnutí přesun, k němuž došlo od ledna do dubna. Obliba

Křesťansko-demokratického hnutí vzrostla z lednových 8,8 procent na 19,9 procent v dubnu. V té době popularita Veřejnosti proti násilí klesala z lednových 27,9 procent na 12,7 procent v dubnu. Strana zelených si zachovává stejnou úroveň: 9,7 v lednu, 10,1 v dubnu. Prudký vzestup prodělala Demokratická strana, která z lednových 6,2 procent, vyskočila na 12 procent v dubnu. Nerozhodných voličů bylo v dubnu 20,1 procent, v lednu 23,5 procenta, což jsou v obou případech čísla mnohem nižší než v České republice.

Na kandidátkách Občanského fóra a Veřejnosti proti násilí jsou populární jména osobností, které vedly a zasloužily se o sametovou revoluci, které zastávají vysoká postavení ve státě nebo v parlamentu, jsou tam jména herců a zpěváků, kteří se v listopadových dnech proslavili. Nepochybně díky tomu popularita Občanského fóra a Veřejnosti proti násilí výrazněji stoupla. Pokles popularity Křesťanské a demokratické unie v České republice je zjev překvapující, a to tím spíš, že k němu dochází po nedávné návštěvě papeže Jana Pavla II. Ovšem - a sám průzkum to naznačuje - čtyřicet procent voličů ještě neví, koho bude volit, ještě ani na plno nezačala volební kampaň, takže průzkum, přes všechna čísla, která přinesl, ponechává ještě obrovskou oblast nezdopovězenou.

Ústřední volební komise na mimořádném zasedání 14. května v Praze jednala o rozdělení částky 20 milionů korun, věnované na předvolební kampaň hnutím a stranám. Z úvěru se budou poskytovat podpory jen nově vzniklým stranám, nikoli bývalým stranám Národní fronty. Úvěr nedostanou KSČ, lidovci, socialisté, křesťansko-demokratická unie, slovenská Demokratická strana a strana Svobody. Úvěru se zřekly strana zelených. Volební seskupení zájmových svazů, sociální demokracie a Strana přátel piva. Mají volební kampaň finančně zajištěnu jinak.

SPOR SACHER — LIS

ným Stalinem. Ministr Sacher dále uvedl, že jsou mu vnučovány lidé, kteří pracovali v Bezpečnosti před r. 1948 a uskutečňovali komunistický puč.

O den později vláda odvolala náměstky ministra vnitra Ciklamiho a Procházku a na jejich místa jmenovala plk. RSDr. A. Sámela a mjr. ing. M. Krále. Tím vlastně podpořila ministra Sachera. Aféra byla uzavřena 9. května, kdy ministr Sacher předal poslancům 50 stránkovou zprávu i s fotokopii důležitých dokumentů. Uvedl, že byly zrušeny útvary tzv. vnitřního zpravodajství, že 31.1. byly zrušeny všechny ostatní složky bývalé StB, že byly odvoláni všichni náčelníci krajských, okresních a obvodních správ SNB atd. Do odborné komise, kterou ministr krátce po svém nástupu zřídil a která měla být kontrolním orgánem ministerstva, mu byl doporučen býv. náměstkem Procházkou např. S. Padrůněk, který býval spolupracovníkem někdejšího tajemníka bezpečnostního oddělení ÚV KSČ Josefa Pavla, který byl jedním z těch, kdo stáli u zrodu politických procesů v 50. letech. Další člen komise RSDr. Jiří Hošek byl v r. 1968 náčelníkem sekretariátu J. Pavla a přitom tento člověk v únoru 48 zatýkal a vyslýchal vedoucí úředníky kabinetu tehdejšího ministra spravedlnosti P. Drtiny. Aktivně se zúčastnil obsazení a prohlídky sekretariátu národně-socialistické strany a obsazení Melantricha. Bez zájmovosti není ani skutečnost, že se oba dobře znají s O. Hromádkou, bývalým velitelem zvláštního útvaru Sboru národní bezpečnosti Jeráb, který měl na starosti ostrahu koncentráků na Jáchymovsku.

Probírání minulosti členů Státní bezpečnosti je sice důležité a zajímavé, ale je otázka, do jaké míry patří na parlamentní půdu. Kde je pravda ve sporu Sacher - Lis? Neinformovaný laik těžko může zjistit a určit to nevedí ani poslanci. Tento duel spíš připomíná prání špinavého prádla stran a hnutí na veřejnosti. Nepřátelé demokracie, a těch není v Československu málo, si asi spokojeně mnou ruce.

Federální shromáždění bilancuje

Federální shromáždění, které bylo po listopadové revoluci poněkud zrekonstruováno, ukončilo na závěr prvního květnového týdne činnost. Byl to parlament, který trpěl mnoha dětskými chorobami, ale třeba mu přiznat, že se mu v minulých měsících podařilo přijmout několik potřebných zákonů, zajistit ujících základní lidská práva a vytvářejících právní podklad pro budování skutečně demokratické společnosti. Některé zákony otvírají Československo světu, některé umožňují přechod k tržnímu hospodářství.

S velkým zájmem veřejnosti se setkaly zákony o akciových společnostech a individuálním podnikání fyzických osob. Tím se konečně uvolňují bariéry a iniciativa a aktivita podnikavých občanů dostala zelenou.

Poslanci jednomyslně přijali zákon o tom, že příští funkční období prezidenta stejně jako parlamentu bude 24 měsíců. Při projednávání novely trestního zákona schválila vláda zrušení trestu smrti. Další novela školského zákona zkracuje povinnou školní docházku z 10 na 9 let. Také zemědělci se mohou svobodně rozhodnout, zda chtějí nadále pracovat v družstvech nebo soukromě.

Jedním z důležitých zákonů byl i ten o soudní rehabilitaci. Týká se zhruba 200 000 lidí postižených za politické přesvědčení během posledních 42 let a asi 116 000, kteří „bez povolení“ opustili naši republiku. Jak známo, rehabilitace před rokem 1968 znamenaly pouhé kosmetické úpravy a ani v době tzv. pražského jara nebyly provedeny důsledně. Jejich výsledky nebyly po r. 1971 zveřejněny a mnozí rehabilitovaní museli dokonce vrátit náhradu škod. V období normalizace docházelo k deformacím soudnictví i porušování základních lidských práv. Proto je bezpodmínečně nutné tyto křivdy napravit. Byla za tím účelem zřízena parlamentní komise, která nad prováděním zákona bude bdít, protože - jak uvedla poslankyně za čs. stranu socialistickou, O. Mikundová, boj proti totalitnímu režimu není zločinem, ale právem každého občana.

K posledním aktům, jímž se poslanci Federálního shromáždění rozloučili se svou činností, bylo přijetí závěrečné zprávy o 17. listopadu. Zprávu vypracovala a podala společná komise sněmoven Federálního shromáždění a České národní rady, zřízená pro dohled nad vyšetřováními listopadových událostí. Po rozhovorech s několika desítkami vysokých bezpečnostních důstojníků došli členové komise k podezření, že generál Lorenz, který je považován za jednu z klíčových postav celé akce, byl 17. listopadu na večeri s náměstkem sovětské KGB, náčelníkem správy kontrarozvědky, gen. Gruškem. Během asi půldruhé hodiny vyřídil Lorenz a plk. Vykypl na 20 telefonátů. Lorenz na přelomu srpna a září byl v Moskvě a jednal s předsedou KGB Krjučkovem. Ve zprávě se mj. uvádí: „Klíčem k pochoopení 17. listopadu je jednak fáma o údajné smrti studenta Martina Šmída, především však nelogická nečinnost ministerstva vnitra ve dnech po 17.11. StB neudělala prakticky nic, ač měla přesné zprávy o všem, co se děje. Nechala disidenty, jindy zadržované při každém významném výročí, v klidu a pokoji založit Občanské fórum a svrhnout režim. Často citovaný argument o vnitřním rozkladu komunistické moci nevysvětluje tento pozoruhodný jev úplně. StB je především vojensky organizovaný sbor, jehož úkolem není diskutovat, ale plnit rozkazy. Jenže tentokrát je nikdo nevydal.“

Poslanci doporučili, aby vyšetřování událostí ze 17. listopadu dále koordinovala společná komise zástupců Generální prokuratury a federálního ministerstva vnitra.

VÝHAZOVY ZA ÚNIK INFORMACÍ

Na začátku května oznámil federální ministr vnitra dr. Richard Sacher, že došlo k úniku utajovaných skutečností na nejcitlivějším úseku činnosti resortů federálního ministerstva vnitra. Vzhledem k tomu, že šlo o složku zpravodajské služby, byla proto přijata a vykonána opatření; 35 vedoucích funkcionářů a jejich zástupců bylo odvoláno z funkce a převedeno do aktivních záloh. Trezory se všemi písemnými materiály byly zapečetěny. Finanční prostředky, které měla doposud zpravodajská služba k dispozici, byly zablokovány. Všichni vedoucí funkcionáři a jejich zástupci odevzdali služební průkazy.

K podobnému zjevu došlo také u pohraniční stráže, kde bylo z aktivní služby propuštěno 193 důstojníků, 64 další byli označeni za nezpůsobilé a stopadesát se ani k prověrkám nedostavilo. Nejspíš si sami předem spočítali, že v nových poměrech nemají naději, vyhlídky a nárok na pohraniční službu.

TonguePerfect

Vám umožní psát na Vašem IBM PC počítači bez problémů česky a slovensky stejně snadno jako anglicky, německy a španělsky. Přetiskové znaky pro polštinu a 7 dalších jazyků.

TC Software, 8 Parker Street, Curtin, ACT, 2605, Austrálie. Tel.(06) 281 3084

Malý oznamovatel

Malý oznamovatel

Překlady z češtiny do němčiny a do angličtiny a z obou řečí do češtiny **provádí a úředně ověřuje přísežný, soudní překladatel**
LADISLAV SANTIAGO DE LA CRUZ
Guerickestrasse 21, 8000 München 40
tel.: 089/36 17 404 nebo 36 17 405
Zároveň pojištění (životní, úrazové), právní, povinné ručení, domácnosti atd.
pro BAYERISCHE VERSICHERUNGSKAMMER

Úředně ověřuji překlady.
Poskytují porady při žádostech o propuštění z, čs. občanství, při žádostech o německé státní občanství, při zápočtu let do Rentenversicherung Vysokoškolsky vzdělaná, přísežná soudní překladatelka

ELIAN S O T T
Musikantenweg 4, 6000 Frankfurt/Main 1
Tel.: 069/44 64 20
od 17-19 hod. mimo soboty a neděle
Prosím o písemné nebo telef. spojení.

PŘEKLADY • INFORMAČNÍ SLUŽBY
— Překlady pro žadatele o azyl — Úřední spisy —
Tlumočení — Porady v životních otázkách
Překlady a tlumočení z češtiny do němčiny —
ruštiny a naopak provádí a ověřuje veřejné usta-
noveny a přísežný, pro soudní a úřední účely
připuštěný překladatel a tlumočnick s velkou
praxí Pomohu při kterémkoliv problému
Antonín Mareš
Schleishelmerstrasse 14
8000 München 2; tel: 089/523 46 69

Ubytování ve Vídni vám poskytne
MIROSLAV SEĐA
Wlen 1070, Westbahnstr. 18
Tel.: (222) 93 88 112 nebo 64 57 415
Cena od 22 DM na osobu

Od července 1990 mohu poskytnout přechodně
ubytování 1-2 osobám, méně náročným. K
dispozici pokoj, možnost vaření v kuchyni,
příslušenství společné
Je třeba písemné domluvy.
Miroslav Hyngar
Tereziňská 215
CS-410 02 Lovise

Ubytování celoročně v Praze 5 pro tři osoby v
malém rod. domku se vším příslušenstvím.
Cena **DM 20,-** za osobu a noc.
Dr. Kadečka, tel. 0042/4723946 od 07-10 hod.

Zajistím ubytování na dovolenou
pro rodinu z ciziny. Vitáme krajany i cizince.
Rodinný dům nebo chata na horách.
Jiří Bartoň
Krčín 204
CS-54902 Nové Město nad Met.
telef.0042 - 441 - 71786 (po 18 hod.)

Ubytování v Praze za 20,- DM se snídaní.
H. Kočišova, Studnická 2131
ČS-250 96 Praha 9 - H. Počernice.
Tel. 867 387

Pro návštěvníky Prahy nabízím levné
pokoj la s 2 lůžky.
Helena Jurova
U družstva Ideál 7
ČS-140 00Praha 4, Nusle.

V Československu poskytneme ubytování
pro 1-5 osob, koupelna, WC, TV, lednička, krb.
J a Z Camra
Klotovy - Luční 325
ČS-39001 - Tabor
Tel. 32586

Zn.: „Martin“ - Pronajmu levný pokoj v Praze-
Vršovicích hostu ze Záp. Německa.
Cena dle dohody.

Čtyř- až šestinásobné zvětšení kapitálu !

Zamýšlíte podnikat? Chcete si za nízké úrokové sazby peníze půjčit a na vysoké je ukládat? Švýcarské bankovníctví a pojišťovnictví skýtá nejvyšší možnou záruku solidnosti a bezpečí. Nejsme vázání žádnou společností; můžete se spolehnout, že Vám objektivně poradíme spojení, které je pro Vás osobně nejvýhodnější. Velice záleží na tom, do jakých rukou se dostanete, kam sahají možnosti příslušného pracovníka. Znáte desatero výhod POJIŠTĚNÍ VAŠEHO KAPITÁLOVÉHO SPOŘENÍ VE ŠVÝCARSKU? Víte jaké splátky z ciziny do Švýcarska platit, jaká skladba pojistky je pro Vás osobně nejvýhodnější? Rádi Vám vše vysvětlíme v naší mateřštině, rádi Vám neutrálně poradíme.

Váš Hubert Peter Pazdera

AGENTUR
PAZDERA

Služba denně (i ve svátky) plných 24 hodin.

Poplatek do 30 slov 20 DM, za dvojí otiš-
tění 30 DM, pro zámoří US dol. 15, při
dvojím otištění US dol.20. Poplatek za-
šlete zároveň s objednávkou. V odpově-
dích uvádějte na obálce zřetelně značku
tučně vytištěnou s následujícím číslem.
Jinak nemůžeme zaručit doručení. Uzá-
věrka 25. předcházejícího měsíce.

Zn.: „Jen vážný úmysl“ č. 2-IV/90 - Veselá,
černovlasá Moravanka, 26/170, žijící krátkou
dobu v Mnichově, hledá upřímného partnera se
smyslem pro rodinný život a se zájmy o
cestování, umění, přírodu a sport. Foto vitáno.
Zn.: „Sestra v Kanadě“ č. 3-IV/90 - Vim, co mám
dvě děti (10, 6), jsem 34/168/52 blond Moravanka
a co chci? - Najít v Kanadě příjemného muže,
který se nezaekne mých dvou dětí, ale stane se
jejich dobrým kamarádem. Já pro nás pro
všechny vytvořím příjemný domov.

Zn.: „Shoda“ č. 6-IV/90 - Pohledný, rozvedený
36/182 Čech hledá upřímnou dívku přiměřeného
věku pro sdílení šťastných chvil v životě. Prosím
foto, čestně vrátím.

Zn.: „Ve dvou lépe“ č. 8-IV/90 - 48letá plnoštíhlá
blondýnka, Čechošvýcarka, původem Brněnka,
hledá sympatického partnera. Přednost ze Švý-
carska a Německa.

Zn.: „Učitelka“ č. 12-IV/90 - 23letá učitelka
mateřské školy hledá místo v česky mluvící
rodině jako vychovatelka dětí, popř. učitelka
češtiny v zemi, kde se hovoří anglicky.

Zn.: „Pražák“ č. 13-IV/90 - 32letý Ing. elektro-
slaboproud, informatik, analytik-programátor,
různé systémy, jazyky, autor skriptu ASR, kvalitní
praxe, znalý angličtiny, rozvedený bez závazků,
t.č. v NSR hledá sponzora - Kanada,USA.

Zn.: „Na revanš“ č. 14-IV/90 - Hledám měsíční
prazdninový pobyt pro mého 14letého syna v
rodině, kde se aspoň částečně mluví německy.
Nabízím ubytování v našem bytě ve Strakonicih
kdykoliv.

Zn.: „Výh.podm.“ č. 15-IV/90 - Pronajímám v
Brně 1 pokoj., 2 lůžk. byt s kuchyní, WC,
koupelnou ve vile blízko centra.

Zn.: „Zpátky cesta nevede“ č. 19-IV/90 - Mladí
manžele t.č. v NSR hledají sponzora v Kanadě.
Jsme spolehliví a ochotní vzít jakoukoliv práci.
Jsem vyučený potrubář, svářeč, zámečnick,
instalatér, topenář, brusič. Peníze na cestu
máme.

Zn.: „Beru jakoukoliv práci“ č. 20-IV/90 -25letý
Čech s azylem, žijící v Německu, vyučený
zámečnick - mluvím však dosud špatně německy.

Zn.: „Letošní maturant“ č. 21-IV/90 - Hledám
vypomocnou práci v době prázdnin (od 25.6. do
31.8. t.r.) v Německu či Rakousku. Učím se již 4
roky němčinu a chtěl bych si ji vylepšit a poznat
další část Evropy. Mám skromné požadavky - rad
bych však přišel i s kamarádem.

„Zn : „I jednotlivé“ č. 23-IV/90 - Tři české rodiny
t.č. žijící v NSR hledají sponzora k trvalému
usazení do Kanady.

Zn.:„Společné zájmy“ č. 1-V/90 - Computer
hledá malou milou součástku do 20 let stáří,
která též má rada elektroniku. Jsem vyučen
elektromechanikem. Stále jsem se učil - a jsem
sám.

Zn.:„Adriatic“ č. 2-V/90 - - Čecho-Jugoslávec,
29/173/65, strojní Ing., nekuřák, svobodný, s
všestrannými zájmy, hledá inteligentní, sympa-
tickou partnerku pro budoucí společný život.
Přednost USA, Canada, není však podmínkou.
Prosím foto.

Zn.:„Právo na štěstí“ č. 3-V/90 - Pro klidnou
jeseň života hledá čestného partnera důchodky-
ně, zač. 60 let, bez závazků, dosud pohledná a
vkusná.

Zn.:„Výměna“ č. 25-V/90 - 50 km od Bratislavy
mám nový rodinný dom na 90 percent hotový
s 33 árov zahradov. 200 ovocných stromov -
vymením za byt v NSR.
Tel. NSR 07306-6283 nebo písemně na značku.

Zn.:„Jugoslaviie - KRAJANY HLEDÁME“ č. OB-02-V/90 - Rádi bychom navazali spojení s
našinci a získali informace o nemovitostech.
Plánujeme z USA cestu po pobřeží Jadranu,
spěcha.

Pronajmeme komfortní 3 pokoj. byt I. kateg. ve
zvýšeném přízemí v Brně - Kohoutovicích na
dobu od června do října 1990
Manželé Marušincovi, Borodínova 16,
CS 623 00 Brno, ČSFR

KUS DOMOVA V ALPÁCH
ČESKÝ PENSION
MILAN
Celoroční lyžování, koupání, tenis, plachtění,
koně, houby, tanec.
5700 Zell am See, Rakousko, Zellermoosestr. 75
Tel. 0043/6542/7113
Výlety Grossglockner, Kaprun, Salzburg,
Innsbruck, Krimml.
Tydenní Wanderkarte pro všechny lanovky
v létě 280 Sch.
Česká kuchyně.
Polopense od 30,- DM
zahajení zimní sezóny od 2. XII.
Píšte česky.

Krajané v celém světě: V pojištění, v podnikání,
financování, půjčkách, prodeji a koupi lékař-
ských praxí a jiných firem, Vám neutrálně poradí
AGENTUR PAZDERA
Kreuzplatz 20, CH-8008 Zürich
Tel.: CH: 01 932 32 22; BRD: 00411-932 32 22
Provoz 24 hod. denně, o nedělích i svátcích

Opět v prodeji domy ve Španělsku
od 60.000 sFr.
Zajistíme financování na 50 procent ceny,
výborná možnost celoročního podnájmu.
AGENTUR PAZDERA, Kreuzplatz 20,
CH-8008 Zürich, Švýcarsko
tel.: 00411-932 32 22

Ve Vašich finančních záležitostech zdarma
poradí nezávislý finanční poradce.
Máte-li zájem o
— ušetření určité částky měsíčně díky využití
státních dotací, daňových úlev atd.,
— výnosné uložky kapitálu v zahraničí,
— koupi nebo stavbu nemovitosti;
— zabezpečení svého staří,
— informace o nemocenské reformě;
— prověření a srovnání Vašich pojistek.
pak se obraťte na
Vlastimír Broda
Konrad-Adenauer Str. 7, 5000 KÖLN 90
Tel. 02203/33293 nebo na kancelář (německy)
RVP—Finanzdienstleistungen, Paulstr. 21, 5300
Bonn 1, tel.: 0228/656981-3

Zn.:„Pěkné přátelství“ č. 4-V/90 - Vdova,
60/156, plnoštíhlá, dosud černovlasá, s neutu-
chajícím životním elánem, hledá pěkné přátelství
krajana, s nímž se domluví česky.

Zn.:„Společná dovolenka“ č. 5-V/90 - 31 r.,
seriózný s bytom hledá partnerku pre společnú
cestu životom. Očekávám nehu a porozumenie.
Dieta nie je prekážkou. Odpovedám len na
pisateľky z Baden-Württenberg. Prosím foto -
vrátím.

Zn.:„Všechno je možné“ č. 6-V/90 - SŠ 42/172,
nezávislá, hledá tolerantního, sportovního ka-
maráda. Dítě velmi vitáno.

Zn.:„Konečně rodinné štěstí“ č. 7-V/90 -
Pohledná černovláška, 25/172/54, hledá zázemí
a pro svého 6ti letého syna hodného tatínka. Věk
a země nerozhoduje. Možnost setkání v NSR.

Zn.:„Společný život“ č. 8-V/90 - Modrooká
blondýnka, 40letá z Prahy, plnoštíhlá, dobrá
kuchařka se smyslem pro rodinu, všestranných
zájmů - hledá hodného, finančně zajištěného
muže. Chybí-li Ti láska ženy, její něha a
porozumění, odepiš.

Zn.:„V Californii“ č. 9-V/90 - 28/168/58, štíhlá,
tmavé dlhé vlasy, vřaj pekná, rozv. bez závazka,
všestran. záujmov. hledá charakt. partnera z
USA, Canady, Australie, Anglie. Len vážne.

Zn.:„Založení trvalé rodiny“ č. 10-V/90 -
Vylučné z nedostatku příležitosti hledám pro
společný život muže, nejlépe VŠ, svobodného
(mluvící německy) do 37 let (i z ČSFR), který
chce žít v BRD. Jsem VŠ, 32/167, svobodná,
nekuřačka, štíhlá bruneta, prý pohledná, hodná
(katolička) s asylem. Foto napoví.

Zn.:„Vážný úmysl“ č. 11-V/90 - 33/178 z
Norimberka hledá upřímnou tmavovlášku se
smyslem pro rodinný život. Foto vitáno.

Zn.:„Charakter“ č. 12-V/90 - 65/164 plnoštíhlá
nekuřačka z Prahy hledá touto cestou dopisová-
ní nebo seznámení s mužem, který je sám jako já.

Zn.:„Mediteran“ č. 13-V/90 - Jugoslávec,
28/173/70, strojní Ing., nekuřák, sportovně
založený, by rád poznal chytrou a upřímnou
dívku k vážnému seznámení. Prosím foto.

Zn.:„Velká naděje“ č. 14-V/90 - 20letý kuchař s
maturitou hledá sponzora v celém světě, nejra-
ději v Austrálii. Umím skoro všechno a pĕjmu
jakoukoliv práci. Skromnost, slušnost, upřím-
nost, úcta zaručena.

Zn.:„Zámečnick pro zámoří“ č. 15-V/90 -
Manželé, vyučený zámečnick s 15letou praxí na
nákladním voze, zdravotní sestra s 15letou praxí
a s 10letou dcerou. Jsme 1/2 roku v NSR a
hledáme sponzora pro Kanadu a USA.

Zn.:„Tlaskať 40 let“ č. 16-V/90 - Hledám brigadu
na 30 dní v zemi, kde se mluví německy - ne pro
peníze (jsem ochoten pracovat za ubytování,
stravu a kapesně), ale pro zdokonalení v
němčině.

Zn.:„Výmenná návštěva“ č. 17-V/90 - Som
právník na penzií. Rád bysom sa kontaktoval s
niekým z Anglie, kam bysom mohl íst' a
vymennú návštevu k zdokonaleniu sa v angličti-
ne. Som kresťan, patrím k Cirkvi bratskej a
kontakt s niekým z reformovanej cirkvi by mi bol
milý.

ZPRÁVA O TEMELÍNU

Na stavbě atomové elektrárny Temelín skon-
čil 11. května činnost šestnáctičlenný tým
odborníků Agentury pro jadernou energii z
Vídne. Experti - z Itálie, Finska, Kanady,
Západního Německa, Anglie, Spojených států
a j. - tři týdny prověřovali staveniště i přípravu
provozu a sepsali závěrečnou zprávu. Nikdo z
odborníků nevzneshl závažné námitky proti kte-
rékoli oblasti. Navrhli některá zlepšení. Akce
se uskutečnila na pozvání čs. vlády.

Problémy se zemědělskou půdou

Při zjišťování volební nálady a situace ve
vesnicích na Olomoucku koncem dubna zažili
průzkumníci dvě zcela neočekávaná překva-
pení. Prvním bylo, že ve vesnicích nemají žádné
pozice zemědělské strany, nedávno založené.
Druhým, že na venkově nemá žádné pozice ani
komunistická strana. Takže prognózu komu-
nistů, že ve volbách získají 30 až 35 procent
hlasů, lze spíš považovat za součást jejich
volební kampaně než za odpovědný odhad roz-
ložení politických sil.

Ale český i slovenský venkov, totiž jeho
zemědělská část, má v současnosti jiné pro-
blémy. Podle nových zákonů, které Federální
shromáždění přijalo, vzniká otázka, komu patří
zemědělská půda. Podle přijatých zákonů se
mohou vlastníci nebo jejich potomci přihlásit o
svou půdu a jestliže se zaváží použít ji k země-
dělství (a ne na prodej na stavební parcely),
dostanou ji. Obyvatelstvo vesnic, závislé na
příjmu z obdělávání půdy, se bude třídit na
čtyři kategorie: na vlastníky půdy, kteří začnou
soukromě hospodařit. Pak budou vlastníci,
kteří svou půdu budou obhospodařovat jako
členové zemědělských družstev, jimž z vlast-
nického práva vyplynou finanční výhody. Na
třetím místě budou členové družstva, kteří žád-
nou půdu nevlastní, ale pracují na půdě. Na
čtvrtém místě jsou vlastníci, kteří sami z něja-
kých důvodů na půdě hospodařit nemohou, ale
dohodnou se s uživatelem a půdu mu za pach-
tovné pronajmou. S novým uspořádáním ne-
jsou spokojeni družstevníci, kteří půdu nevlast-
ní a takových je v zemědělských podnicích
většina. O jejich hmotné zainteresovanosti
budou družstva muset přemýšlet. V této době
obhospodařují většinu půdy v Československu
zemědělská družstva. Soukromě hospodařící
zemědělci jsou teď asi čtyři tisíce, ale brzy
bude víc, protože v oblastech, přiléhajících k
městům, bude zájem o půdu, na které se i při
malé výměře dá zajistit vysoký příjem pěstov-
áním zeleniny nebo sádkáním. Nepotvrzují se
zprávy, že by byl zájem získávat půdu v hor-
ských anebo v pohraničních oblastech. Až do-
posud všechno nasvědčuje tomu, že v přechod-
ném období nebudou soukromě hospodařící
zemědělci obdělávat víc jak 10 až 15 procent
půdy. Zásobování trhu zemědělskými produk-
ty bude nadále závislé na hospodaření rolnic-
kých družstev a státních statků. Už i proto, že
členové JZD většinou samostatně soukromě
hospodařit nechťejí.

UPOZORNĚNÍ

těm, kdož odpovídají na inzeráty:
Poplatky za inzerát platí ten, kdo inzerát podá-
vá. Ti zájemci, kteří pak odpovídají, by měli z
rozumných důvodů používat normální obálky
a nikoliv obálky nezvykle velkých rozměrů.
Zvyšují tím zbytečně poštovné a zdržují ode-
slání jejich odpovědí, protože musíme pracně
shánět obálku, do které by se jejich repre-
zentační formát vešel. Děkujeme za pochopení.
Administrace

Zn.:„Protektorát“ č. OB-O1-V/90 - Prodám
větší množství známek z Protektorátu.

MAJETKOVÁ REHABILITACE
emigrantů, odsouzených k propadnutí majetku.
Data pro posouzení Vašeho případu zašle
REALKONZUL BOX 15 CS-119 00 PRAHA

Vaše podnikatelské zájmy - založení G. m. b. H.,
A. g. nebo majetkové nároky v ČSR - v některých
případech i vrácení nemovitosti - zajistí

PRÁVNÍ PORADNA
110 00 Praha 1, Národní tř. 19, tel. 267 333

Pronajmu chatu
(kuchýňka, jídelna, salonek, 2 ložnice a sprcho-
vý kout, vše s vybavením!) Chata v pěkném
prostředí, blízko lesů, rybníka, možnost koupání
a houbaření. Elektrické vedení, plynový sporák,
lednička, televize, samostatná garáž a zahrada.
Cena dle dohody.
Pronajmu na víkendy
zařízený byt 2-1 v **Karlovyh Varech.**
Cena dle dohody.

Píšte na adresu **Jana Sovjaková**
L. Koubka 6
CS-360 05 Karlovy Vary

Postrádáte-li klid, lesy, vodu, čisté vzduch, navštivte nás. Nabízíme Vám českou kuchyni, ubytování v útulných pokojích se snídaní
za 20 DM

Týden dovolené s plnou penzí za 259 DM
Vikend pátek - neděle 80 DM s plnou penzí
Na Vaši návštěvu se těší a zve

Jaroslav Holub
Gaststätte „Zum Hirsch“
Arolser Str.17, 3538 Marsberg-Canstein
Tel.: 02993/615

ČESKÉ A SLOVENSKÉ KNIHY

vydané v ČSR i v exilu, gramodesky, reprodukce
a další Vám obstará **Zásilková služba knih:**

Mirka Vychytil, Postfach 102336
D-6000 Frankfurt/M.- Napište si o seznamy

Víte, že **češtinu** je možno zvolit místo jiného povinného cizího jazyka **jako maturitní předmět**?
Děje se tak v rámci ministerského vynosu o
přesídlených žácích z východoevropských zemí,
takže Bafög a garanční fond jsou možné

Adresa školy s internatem:
Dietrich Bonhoeffer-Gymnasium,
Postfach 780, 4010 Hilden, tel. 02103/49900

POJIŠTĚNÍ ŘIDIČSKÉHO PRŮKAZU Pozor, novinka!

Nabízím pojištění řidičského průkazu pro řidiče
z povolání a také řidiče-amatéry
Informace podá:

AGENTUR PAZDERA,

Tel.: CH-01-932 32 22
D 00411-932 32 22
Kreuzplatz 20, CH-8008 Zurich

V malebné předalpské krajině ALPENGASTHOF RABENKOPF

(8113 Ried bei Kochel am See, tel. 08857/208)
má pro hosty moderní, hotelové ubytování s
výbornou restaurací, s vídeňskou a českou
kuchyní (oceněnou odbornými časopisy).

Možnosti horolezeckých a lyžařských tur, vý-
letů a rybaření. Vhodné prostředí pro prázdní-
nový pobyt na zdravém vzduchu.

Jen 65 km, od středu Mnichova, 20 km od
Garmisch-Partenkirchenu.

Vyžádejte si nabídku, rádi posloužíme.

PLATÍTE RÁD DANĚ?

- *pak víte kolik peněz ochotně věnujete státu.*
CHCETE TOTO ZMĚNIT VE VAŠI PROSPĚCH?
- *pak mi napište na adresu:*

KFS Milan Mizun

Imbuschstr 50

8500 Nürnberg

nebo zavolejte na tel. **89 70 96**

AŽ 80 PROCENT DANÍ ZPĚT

- *samozřejmě, že naprosto legálně*
- *samozřejmě, že zdarma - účet platí stát.*

Zaroveň Vám osobně velmi rad a nezávisle
poradím v oblasti ukládání peněz, půjček a
pojistek všeho druhu

Český pension „Praha“

v malebném prostředí Bavorského lesa
zve krajany z celého světa
k prožití příjemné dovolené
D-8490 Cham, Ludwigstr. 11, Postf. 1465
Cena od 25,- DM Tel.: 09971-40158

ANTIKVÁRNÍ I NOVÉ ČESKÉ KNIHY PRODÁVA A KUPUJE

Alois Čížek

37, Avenue Joseph Segretlin,
F - 93220 GAGNY, Tl. /1 43-88-24-68
France

NEMOVITOSTI

V ČESKOSLOVENSKU

Informace o podmínkách koupě a pronájmu
nemovitostí Vám zašle a realizaci zprostřed-
kuje

Ing. Jiří Pelanek-Reality

M. Pujmanové 18

CS-602 00 Brno, Československo

BOHEMIA BUCHANDEL

Welt-und Slawische Literatur

Cemil Blanca

Ackerstr. 31 CH-8610 Uster

Švýcarsko

Tel.: 01/9407241

Upozorňujeme naše zájemce na **n o v é**
publikace **68-PUBLISHERS!**

Bohumil Hrabal: *Městečko, kde se zastavil čas*

Milan Kundera: *Žert*
Karel Kaplan: *Mocni a bezmocni*
Jan Křesadlo: *Vara Guru*
Čtenáři, kteří si již minulého roku objednávali
Kunderův Žert, obdrží publikace automatic-
ky, přesně podle pořadí objednávek.

Konfidenti StB se organizují

V čs. rozhlas přinesli 24. dubna v pořadu Radioforum rozhovor se Zdeňkem Krausem z Brna, který pod krycím jménem Petr pracoval jako konfident pro StB. Prohlášení o tom učinil už loni 19. prosince u Městského soudu v Brně. Přiznal, že nebyl ve vězeňské kuchyni v Brně držen jako kuchař, ale jako agent vnitřní ochrany, který ve spolupráci s StB, vojenskou kontrarozvědkou a s SNB byl nucen plnit různé úkoly, většinou provokační. Kraus se stal agentem poté, když si zajistil místo na 5. oddělení věznic na Mirově, aniž věděl, že 5. oddělení je pracovištěm pro odsouzence za politické delikty. Krause si tehdy zavolal kpt. Špaček z Vnitřní ochrany a řekl mu, že chce-li z 5. oddělení odejít, bude poslán do věznic ve Valdicích s přípisem Vnitřní ochrany. Ale kdyby přijal spolupráci a sledoval politické odsouzence, bude postaráno o to, aby trest dokončil v klidu. Krausovým úkolem bylo psát o odsouzenecích měsíčně zprávy, o náboženských odsouzenecích psát, že nepřestávají soucitit s církví, v popisech vězňů, na nichž měl zájem některý komunistický funkcionář, zdůrazňoval, že odsouzenec nepřestává komunistického funkcionáře napadat. Když byl Kraus z vězení propuštěn, neměl klid, ale byl nucen pracovat pro StB nebo pro Krajskou správu SNB, takže mu vůbec nezáleželo na tom, zda je na svobodě nebo ve vězení. Když byl v roce 1978 na svobodě, byl na Krause nasazen Lubomír Bednář, syn náčelníka StB v Brně, který za pomoci dalších konfidentů usvědčil Krause z krivého svědectví. Rozsudek zněl na sedm let. A zase to byla volba Valdice nebo Mírov - anebo spolupráce. Zbavit se úředu konfidenta bylo za komunistického režimu takměř nemožné. Odmítnout plnit konfident-ské úkoly se rovnalo ztrátě života.

Vzrůstající zločinnost

V Československu od jara vzrůstá zločinnost. Je víc vražd, loupeží a krádeží. Vedle této zločinnosti se nejnověji vyskytuje zločinnost speciálního druhu: rasová nenávist, provázená bouřkami a střety pankáčů, holých lebek s Vietnamci a Rómy. Potyčkami a srážkami jsou ovšem postihováni i nevinní, neúčastnění občané. V severočeských městech se obyvatelé bojí večer vycházet na ulici. Lidé se obávají chodit do divadel a do kin. Ani Praha není výjimkou. Prezident Havel o tom v neděli 13. května řekl: „Co je možno vidět na Václavském náměstí, což je centrum hlavního města a jakási vizitka této republiky - já tam občas v noci zajdu, pozoruji to a hovořím s nejrůznějšími lidmi, to už začíná být vskutku vážné. Když je někdo ohrožen za to, že je Róm, pak jsme ohroženi všichni. Je to prostě něco odsouzení hodného. Jsou určité skupiny, které jsou různým způsobem vyzbrojeny, které poletují z místa na místo, ohrožují Rómy a Vietnamce v podzemní dráze, okolo škol a podobně. Rómové se právem obávají chodit v noci po ulici nebo jezdit metrem. Policie, Veřejná bezpečnost je většinou nečinná, což není z části vinou příslušníků, ale velitelských sborů, především ministra“.

Prezident Havel předeslal, že tyto zjevy rasové nenávisti vypadají „jakoby byly někým inspirované... manipulované tak, aby byly kaleny vody, aby byla zvyšována panika ve společnosti, aby byla podporována taková nálada, že vlastně za starého pořádku bylo sice všechno špatné, ale svým způsobem byla jistota. A jakoby teď celé vrstvy obyvatelstva byly ohroženější. Ale to, že to je tak či onak manipulováno neznamená, že to neexistuje. Existuje to...“

Já jsem v té věci vyvinul určité úsilí, žel bohu nebylo vždy úspěšné. Ale je třeba dát jasně najevo, že se některé věci v naší zemi dít nebudou. Prostě se nesmí dít.

RESTAURANT HIRSCHGARTEN

Návštěva jedné z nejkrásnějších výletních restaurací zůstane pro Vás zážitkem

K naší staročeské a myslivecké kuchyni

točíme pilsenské a budějovické pivo

Velká terasa s vyhledem

na jelení zahradu a minigolf

Salonky od 10-70 osob

pro rodinné slavnosti a hostiny

Otevřeno denně kromě pondělí

od 11.00-23.00.

Na Vaši návštěvu se těší

Rodina Koubova

Elisabethenscheise

6380 Bad Homburg / Dornholzhausen

Tel.: 06172 - 33525

Krausův případ vyšetřuje Vyšší vojenská prokuratura v Táboře, dohled má hlavní vojenský prokurátor a některé záležitosti jsou tajné, protože šlo o akce, které nařídili nejvyšší komunističtí funkcionáři ve státě.

Kraus se podílel na případech asi čtyř set osob.

Protože si je vědom, že po výpovědích, které učinil, by sám jako jednotlivec těžko čelil spouště bývalých příslušníků StB nebo SNB, rozhodl se s přáteli založit Nezávislý výbor sledující věznic, jehož posláním je, aby se již nikdy z našich občanů nedělaly povolné nástroje moci, které pod nátlakem, vydíráním a ze strachu plnily různé rozkazy. Nezávislý výbor sledující věznic byl založen 8. března 1990 Zdeňkem Krausem a Jindřichem Kolbábou. O činnosti Nezávislého výboru vědí Krausovi přátelé z Brna i Občanské fórum, Brno.

StB by už neměla pracovat a její příslušníci by měli sedět doma. Je důvod, aby se jich Kraus bál? Je, neboť příslušníci sice mají sedět doma a mají je chodit kontrolovat nějaké kontroly, ale ve skutečnosti příslušníci mohou chodit na nákup, k lékaři. Takže mají možnost se sejit s informátory, které si drželi, a informátoři mají strach. Kraus v rozhlasu řekl, že má prokázáno, že informátoři StB dále plní zrůdné úkoly řídicích pracovníků, že může jmenovitě uvést jména konfidentů v Brně a i jména lidí, kteří je řídí. Záležitost odevzdá vojenské prokuratuře k dalšímu řízení.

Lidé, kteří chtějí pomoci a všichni informátoři, kteří se chtějí zříci dosavadní činnosti a aspoň trochu ji odčinit tím, že budou následovat příklad Zdeňka Krause, mohou se přihlásit na adresu Nezávislý výbor sledující věznic, Vranovská 14, Brno.

Jsem pohoršen pomalostí národního ministerstva vnitra. Podle mého mínění pan ministr Hrazdír by měl odstoupit, protože pořádek na náměstích a ulicích je především v kompetenci národních ministerstev. Hovořím o českém národním ministerstvu.“

Na prezidentovu stížnost ihned následujícího dne reagoval předseda České národní rady Jaroslav Šafařík. Svolal na nejbližší dny bezpečnostní komisi, která si vyžádá zprávu české vlády a českého ministerstva vnitra o bezpečnostní situaci. Předsednictvo po dohodě s českou vládou přijme účinná opatření k zlepšení bezpečnosti obyvatelstva v Čechách, na Moravě a ve Slezsku. Mimochodem: ministr vnitra Hrazdír je členem KSČ.

Pro informaci, o které skupiny rasistů jde: především to jsou pankáči (punks), výstředníci, kteří s indiánskými chocholey na hlavách, zbarvenými do ruda, na zeleno či jinak, vzbuzují pozornost a nejednou i údiv. Holdují drogám a podle všeobecného mínění patří do bláznů. Všichni do jednoho soudíme, že je vyloučen omyl, že by tam někdo z nich nepatřil.

Nejnověji se na scéně objevili skinheads, skins, česky holé lebky. V programu mají vlastenectví, akceschopnost, boj proti drogám a vyřešení záležitosti gastarbeiterů, především tedy Vietnamců. Rómy, cikány, v lásce nemají, ale spory s nimi nevyvolávají hlavně z toho důvodu, že Rómů je víc a už nejednou se stalo, že při utkání s Rómy je nakonec musela zachraňovat policie.

V akcích holé lebky používají láhve, trubky, nože, hole, železné tyče. Při několika střetech v Praze (dochází k nim na stanicích metra) byli pobodáni i neúčastníci, naprosto nevinní lidé. Kavalíry holé lebky nejsou. Vietnamci říkají, že holé lebky je přepadají, jen když jsou osamoceni nebo v menšině. Na přesilu si holé lebky netroufají.

V SAMÉM SRDCI SAN FRANCISCA

Restaurant

685 Sutter/Taylor

(415) 441-5678

ŠPINAVÉ OBCHODY

Vzápětí po demontáži prvních zátarasů na česko-bavorské hranici rozšířily mezinárodně činné pašerácké bandy pole působnosti do nově uvolněných prostorů. V současné době, kdy je „ochrana československých hranic“ zlikvidována zhruba z padesáti procent, aktivita podloudných obchodníků přiměřeně narůstá. Jejich artiklem však není zboží tradiční. Do Spolkové republiky Německo se přes československé území pašují lidé.

Především z Turecka, v menší míře ze Sri Lanky, Vietnamu a dalších zemí Třetího světa. Předpokládá se, že tímto způsobem se od počátku letošního roku dostalo do Německa okolo tří set osob. Za nejistou budoucnost, většínou práce „na černo“, falešné doklady, nebo také žádné, je například v Turecku stanoven pevný poplatek. Děti tisíc, mládež dva tisíce, dospělý tři tisíce pět set západoněmeckých marek. Poplatky za cestu zvlášť. Záruky? Podloudná organizace obstará vízum do Československa, kde na pražském letišti čekají soukromé automobily, taxíky a dokonce i autobusy, které „návštěvníky z Východu“ dopraví do blízkosti bavorské hranice. Jde-li o větší skupinu, zpravidla se pokusí o ilegální překročení hranice s pomocí profesionálního převaděče. Malé skupinky jsou ponechávány samy sobě. Rovněž transport na místo „pracovního určení“ je zajištěn. Ale právě tady je slabé místo lidských pašeráků. Jen v průběhu dubna bylo na bavorské straně hranic zadrženo 220 ilegálních přistěhovalců, kteří byli po výsledku odevzdání československým úřadům a jejich cesta „za lepším životem“ pokračovala přes Prahu letecky zpět do země původu.

Spolupráce bavorských ochránců hranic s československými kolegy je dobrá. Existuje vzájemná výměna informací, dochází ke služebním kontaktům a příslušným upozorněním na místní úrovni. Zdá se však, že zmařené akce většího, či menšího rozsahu jsou jen onou příslovečnou špičkou ledovce. Koncem dvacátého století se nepašuje cukrín a tabák, ke slovu přichází moderní otrokářství - pašování lidí. I přes Československo. ifa

Všem přátelům oznamujeme, že 27. ledna 1990 zemřela

VĚRA BAUTZ

189 Cale De La Ventana
CARMEL VALLEY 93924, USA
(manžel zemřel v r. 1983)

Jméнем pozůstalých v ČSFR:

William a Rose Kratočil

606 Burlingame Ave.,

CAPITOLA, CA 95010, USA

DRAŽŠÍ DOPRAVA V ČSFR

Federální ministr dopravy F. Podlena na tiskové besedě s novináři 11. května oznámil, že od 1. září budou platit cestující víc za vlakovou a autobusovou dopravu. Obyčejné jízdné se zvýší u vlakové dopravy čs. státními drahami o 100 %, u čs. autobusové dopravy o 30 %. Dělnické jízdné bude zdraženo o sto procent. Děti do šesti let budou mít nárok na jízdu zdarma. Polovinu obyčejného jízdného budou platit děti od šesti do šestnácti let věku. Jednotná cena místenky je šest korun. Ceny lůžkových a lehátkových lístků, žákovské jízdné čs. drahami a ceny pro postižené občany zůstávají shodné. U vybraných spojů ČSAD budou rychlíkové příplatky deset Kčs. Osoby starší 70 let budou moci v osobních vlacích jezdit zadarmo. Pro důchodce budou zavedeny slevy, některé slevy se však zruší u jiných kategorií, např. pro studenty při zaměstnání. Ani vyšší ceny jízdného nepostačí, aby odstranily dotace státu pro osobní dopravu. Pokud se týče cen jízdného hromadné městské dopravy, není to záležitost federální vlády, nýbrž místních úřadů. Stoprocentní zvýšení jízdného může cestujícím připadat jako příliš příkré. Ale než začnou kritizovat, měli by si lidé uvědomit, že dnešní ceny jízdenek se vlastně nezměnily od roku 1945. To je světové unikum.

LESK BRONZU PŘÍLIŠ NEOSLNL

Po vítězství nad Kanadou 3:2 a remíze se Švédskem 5:5 v „play-off“ 54. hokejového mistrovství světa v Bernu měli už čs. reprezentanti jistou bronzovou medaili, „sahali“ po stříbrné a teoreticky měli ještě před svým posledním utkáním šanci i na světové prvenství. V závěrečný den však utrpěli debakl se Sověty 0:5 (a Švédsko zdolalo tak trochu nečekaně Kanadu 6:4) a tak nakonec na ně zbyla pouze bronz. Je však toto třetí místo na světě úspěchem či nikoli?

Stejně jako staronoví mistři - sovětská hokejová - šetřilo i čs. národní mužstvo v základní části šampionátu síly pro finalovou skupinu „velké čtyřky.“ Po vítězstvích nad USA 7:1, Finskem 4:2, Norskem 9:1 a Spolkovou republikou Německo 3:0 si už zajistilo účast mezi elitou a tak ve zbývajících třech zápasech nehrálo naplno a prohrálo jak s Kanadou 3:5, tak i se SSSR 1:4 a se Švédy 1:5. Pro světovou hokejovou veřejnost to však byly prohry, po kterých se čs. národnímu mužstvu nedávaly naděje, že odjede domů z Bernu s medailí.

ČSFR poráží favorizovanou Kanadu

Hned v úvodním utkání finalové skupiny Československo-Kanada došlo k překvapení, když až dosud ve velké formě hrající reprezentanti s javorovým listem na prsou prohráli s mladými Čechoslováky 2:3, v zápase ve kterém dravost mladých, chlad těch zkušených, bojovnost a nadšení s hokejovou chytrostí dominovaly nad zkušenými profesionály kanadsko-americké NHL. Už nástup nám řekl, že na ledovou plochu bernského stadiónu Allmend nastoupilo „jiné mužstvo“, než jsme viděli v posledních třech zápasech základní části světového šampionátu. Když pak už v 10. minutě úvodní třetiny získal plzeňský Jiří Kučera po příhrávce Mojžíře Božíka gólem jako z učebnice hokeje vedoucí branku, nálada nás všech Čechoslováků na stadiónu stoupla. Ani však za stavu 2:0 (gól dal Zdenko Cíger z Dukly Trenčín) a 3:1 (autorem byl Robert Holík z jihlavské Dukly) jsme to však s tím optimismem nepřeháněli. Zápas s Kanadou byl v závěru ještě dramaticky: zámořští hokejisté deset minut před koncem snížili na 2:3, a snažili se pochopitelně alespoň o remízu. V poslední minutě odvolal kanadský trenér Dave King brankáře Roberta Essense a nahradil ho šestým hráčem v poli, ale ani to nepomohlo. Československo zasluženě zvítězilo. „Chlapci hráli disciplinovaně, v mužstvu nebyly slabiny“, prohlásil po utkání na tiskové konferenci trenér čs. mužstva dr. Pavel Wohl, když k tomu dodal: „Tentokrát jsme hráli jinak, jiným systémem.“ A na závěr pak Pavel Wohl hovořil o „teorii pravděpodobnosti“. Minul tím, že jsme v posledních čtyřech pěti zápasech s Kanadou prohráli a tak to muselo jednou vyjít“, dodal s úsměvem.

„Supervýkon“ v utkání se Švédy

To, co jsme zažili na stadiónu Allmend v Bernu v předvečer prvního máje, nemá snad v dějinách duelů „velké světové hokejové čtyřky“ obdoby. Naši hokejisté prohrávali se svými odvěkými rivaly Švédy po čtyřech minutách a 52 sekundách 0:3, ve druhé třetině 1:4 (a osm minut před koncem dali Skandinávci gól na 3:5), přímo heroickým finišem dokázali však uhrát ještě remízu 5:5. A kdyby snad za stavu 5:5 nedošlo v 56. minutě k vyloučení Tomáše Jelínka, mohlo Československo ještě vyhrát, neboť mužstvo Tre Kronor bylo s nervy u konce. Tento zápas Wohlových světců se Švédy vejde do historie startů čs. hokejistů na světových šampionátech jako střetnutí nezodolné vůle, nadšení, bojovnosti a hokejového umění všech našich hráčů, kteří nekapitulovali. Zásahu na tom mají i oba trenéři (neboť jak mi v kabině čs. mužstva řekl po zápasu nejlepší hráč Československa 18letý Robert Reichel z Litvínova), jak dr. Pavel Wohl tak i Stanislav Neveselý při utkání na střídačce a v přestávkách v kabině své světce vyburcovali k velkému boji: „Nejste horší, než Švédové, měli jste nešťastný nástup, vy však dokážete výsledek ještě zachránit.“ A na mou otázku, který z těchto 3 stavů (0:3, 1:4 a 3:5) byl pro mužstvo nejhorší, odpověděl mi Robert Reichel promptně: „Samozřejmě, že pátá branka Švédů. My jsme z 1:4 snížili na 3:4, a právě ve chvíli, kdy jsme mužstvo Švédska zmáčkli a vyrovnávací gól visel ve vzduchu, soupeř zvýšil na 5:3. A jsem rád - dodal mi Robert - že se mi 75 sekund na to podařilo snížit na 4:5 a Otto Haščák (Dukla Trenčín) vyrovnal na 5:5.“ Další góly Československa dali: na 1:3 František Procházka (Litvínov), na 2:4 (opět Procházka) a na 3:4 snížil Jaromír Jágr (Kladno). Nejslabším mužem na ledě byl tentokrát švýcarský rozhodčí Willi Vögtlin, který dělal pro to vše, aby hokejisté z evropského severu za každou cenu vyhráli.

Debakl nakonec

Sen čs. hokejistů stát se mistry světa se po dvou třetinách utkání se Sovětským svazem změnil v tvrdou skutečnost: čs. národní muž-

stvo, které nastoupilo v brance s Haškem (se Švédy chytal Spart'an Petr Bříza), pro zranění však nemohl nastoupit Jiří Kučera, dokázalo udržet tempo hry se sovětskou sbornou komandou pouze v úvodní třetině. Hned však v nástupu do třetiny prostřední sovětský tým zvýšil tlak na naši branku a jeho výsledkem byl ve 27. minutě Bykovův vedoucí gól Sovětů. Čs. hráči znevůzňeli - navíc pak přestali bojovat, a tak se stalo, že 11 sekund před odchodem mužstev do kabin ke druhé přestávce, inkasovali druhou branku, „gól do šatny“ a ten byl zřejmě definitivním k.o. Sovětský tým si pak na kluzišti dělal prakticky co chtěl a stavu 5:0, kterým nakonec porazil Československo, dosáhl už na počátku 47. minuty. Kde hledat příčiny tohoto debaklu? Já si myslím, že tentokrát už byli mladí Čechoslováci (nejmladší na světovém šampionátu v Bernu) se svými silami u konce. Zřejmě měli ještě v nohou střetnutí se Švédy, chyběla jim kondice, kterou tak oplýval sovětský soupeř, hrající jako před dvěma dny proti Kanadě - perfektní nátlakovou hru, moderní hokej. Sovětské mužstvo, které přece jen nakonec posílili někteří hráči z kanadsko-americké profesionální ligy NHL, (jako Makarov z Calgary Flames a brankář Sergej Mylnikov z mužstva Quebec Nordiques) prohrálo z deseti utkání v základní části mistrovství světa pouze se Švédy a tak titul mistra světa obhájilo naprosto zaslouženě.

Po střetnutí se SSSR jsme očekávali, že Kanada v posledním utkání mistrovství světa porazí Švédy nebo alespoň bude se Skandinávci remizovat, a Československo obsadí druhé místo, bohužel se tak nestalo: Švédové vyhráli 6:4.

Zrcadlo výsledků základní části

Sovětský svaz prohrál se Švédskem 1:3, remizoval s Kanadou 3:3 a porazil Československo 4:1, USA 10:1, SRN 5:2 a Norsko 9:1. - Švédsko prohrálo pouze s Kanadou 1:3, porazilo Československo 5:1, Finsko 4:2, USA 6:1 a Norsko 8:0. - Spojené státy vyhrály nad Finskem 2:1, SRN 6:3 a nad Norskem 9:4. - Finsko porazilo SRN 4:2 a remizovalo s Nory 3:3. - SNR prohrála senačně s Norskem 3:7.

Pořadí základní části

1. Kanada 13 bodů (skóre 36:16), 2. Švédsko 12 bodů (29:11), 3. SSSR 11 bodů (38:12), 4. Československo 8 bodů (28:8 - utkání se SRN vyhrálo Československo kontumačně 5:0, neboť hráč Krupp dopoval), 5. USA 6 bodů (23:27), 6. Finsko 3 body (18:27), 7. Norsko 3 body (19:45), 8. Spolková republika Německo bez bodu (skóre 11:36).

Utkání play-off

SSSR zvítězil postupně nad Švédskem 3:0, Kanadou 7:1 a nad Československem 5:0; Švédové remizovali s Československem 5:5 a porazili Kanadu 6:4; Československo vyhrálo nad Kanadou 3:2.

Konečné pořadí mistrovství světa

Mistr světa SSSR získal 6 bodů a skóre 15:1; držitelé stříbra Švédové měli tři body - stejně jako bronzoví Čechoslováci, ale lepší skóre (Švédové 11:12, Československo 8:12); Kanada prohrála všechna tři finalová utkání s brankovým poměrem 7:16 a obsadila až čtvrté místo. Další pořadí: 5. USA, 6. Finsko, 7. SRN, 8.

Norsko. Z „A“ skupiny tedy sestupují Norové, kteří měli - stejně jako Němci - tři body. Norsko sice vyhrálo nad Němci první utkání 7:3, v druhém dosti nešťastně podlehl 0:4. Při rovnosti bodů a skóre z obou vzájemných utkání, rozhodl o pořadí brankový poměr z celého mistrovství světa, který mělo mužstvo SRN lepší. Třeba však dodat, že Němcům k záchraně pomohli v předposledním utkání šampionátu Finové, když s nimi úmyslně hráli nerozhodně 1:1, což byl první bod mužstva SRN po osmi prohrách za sebou. Novináři akreditovaní v Bernu (i němečtí!!!) srovnávali toto střetnutí se zápasem mistrovství světa v kopané v r. 1982 ve Španělsku: Rakousko - Spolková republika Německo.

Dva naši hokejisté v „all-star-teamu“

Novináři, rozhlasoví a televizní komentátoři zvolili tentokrát tento nejlepší tým šampionátu: do branky dali Dominika Haška (ČSFR), v obraně podle nich byli nejlepší dva sovětské hráči: Tatarinov s Fetisovem, a nejlepší útočná formace by vypadala takto: Chomutov (SSSR), Yzerman (KANADA), Reichel (Československo).

Prohra ve Wembley nebyla katastrofou

Dlouho čekávané přátelské mezistátní fotbalové utkání Anglie-Československo na Wembley stadiónu v Londýně sice čs. národní mužstvo prohrálo 2:4 po poločasu 1:2, přesto lze říci, že bylo dobrou přípravou na blížící se mistrovství světa v Itálii. Trenér reprezentativního týmu dr. Jozef Vengloš řekl novinářům, že jeho světenci hráli tu jen průměr, střídali dobré momenty se slabšími a Anglie mohla vyhrát 4:1, snad i 5:1, ale zápas mohl skončit také 3:3. Poprvé od svého „odskočení“ v červenci 1988 oblékli dres čs. reprezentace Ivo Knoflíček s Lubošem Kubíkem, kteří vnesli zřejmě do mužstva nový elán, naději na čestný start na světovém šampionátu ve Florencii. Československo se dokonce z příhrávky Knoflíčka ujalo v 11. minutě Skuhřavým vedení 1:0, pak sice třikrát za sebou skórovali pouze fotbalisté Albionu, ale devět minut před koncem zápasu snížil Kubík na 2:3. Škoda jen, že v poslední minutě utkání Angličané dali zásluhou Gasciigneho čtvrtou branku, mohl to být dobrý výsledek. Správně poznamenal nový předseda Československé fotbalové asociace (ČSFA) dr. Václav Jíra: „Na ostrovech jsme si uvědomili, jak minimální v minulých letech byly styky s anglickými kluby. Snad se nám to nyní podaří změnit, i proto, abychom si zvykli na odlišný způsob hry. Anglie by měla hrát nejpозději v roce 1992 u nás, k širším klubovým stykům by mělo dojít už na sklonku letošního roku, nejpозději však v příštím roce.“

Od 16. května 1934, kdy došlo v Praze k prvnímu mezistátnímu střetnutí Československa s Anglií (góly ČSR Nejedlý a Puč), bylo toto londýnské střetnutí 11. vzájemným zápasem. Bilance mluví jasně pro Anglii: sedmé vítězství, dvě remízy a pouze dvakrát (16.5.34 a pak r. 1975 v Bratislavě 2:1) vyhráli Čechoslováci. Nejslavnějším zápasem Československa s Anglií bylo však zřejmě střetnutí 1. prosince 1937, kdy jsme prohráli na Wembley stadiónu v Londýně nešťastně 4:5, když tehdy dva góly reprezentantů se lvíčkem na prsou dával Olda Nejedlý, po brance pak Puč se Zemanem.

Do Itálie i s oběma „uprchlíky“

4. května, tedy necelých pět týdnů, před zahájením XIV. světového šampionátu v Itálii, nominoval trenér čs. fotbalového národního mužstva dr. Jozef Vengloš 22 hráčů oprávněných startovat na tomto vrcholném světovém podniku. Je mezi nimi i osm profesionálů působících v zahraničí, z toho dva: Ivo Knoflíček a Luboš Kubík, kteří zůstali v létě 1988 v zahraničí, postupně si však (především Kubík)

Nejlepší čs. hokejista (útočník) Robert Reichel

poměr k republice ještě za toho „starého režimu“ „upravovali“.

Z brankářů budou Venglošovi k dispozici: Jan Stejskal (Sparta Praha), Luděk Mikloško (West Ham United) a Peter Palúch (Plastika Nitra). Z obránců: Július Bielek a Michal Bílek (oba Sparta Praha), Peter Fieber (Inter ZTS Bratislava), Miroslav Kadlec (TJ Vítkovice) Vladimír Kinier (Slovan Bratislava), Jan Kocián (FC St.Pauli), František Straka (Borussia Mönchengladbach). Na místo středopolařů byli nominováni: Ivan Hašek, Václav Němeček (oba Sparta Praha), Viliam Hýravý (Baník Ostrava), Jozef Chovanec (PSV Eindhoven), Luboš Kubík (AC Fiorentina), Lubomír Moravčík (Plastika Nitra), Jiří Němec (Dukla Praha) a Vladimír Weiss (Inter ZTS Bratislava). A v útoku mají v barvách Československa na mistrovství světa v Itálii hrát (jak bude zapotřebí): Stanislav Griga (Feyenoord Rotterdam), Ivo Knoflíček (FC St. Pauli), Milan Luhový (Sporting Gijon) a Tomáš Skuhřavý (Sparta Praha).

Sparta obhájila znovu titul

Den před nominací čs. fotbalového národního mužstva pro světové mistrovství v Itálii rozhodlo se v Československu o mistru ligy a tím i účastníku příštího ročníku Poháru mistrů evropských zemí. Stalo se jím už počtvrté za sebou a celkově posedmnácté mužstvo pražské Sparty, které ve 28. kole (tedy dvě kola před závěrem) zvítězilo v pražském derby nad Duklou 4:0 a nemohlo pak už být nikým bodově dostiženo.

Z nejvyšší čs. fotbalové soutěže sestupují dvě slovenská mužstva: pětinasobný mistr republiky a čtyřnásobný vítěz „Československého poháru“ Spartak ZTS Trnava a nováček Povážská Bystrica.

Podrobnosti v příštím čísle Českého slova.

Konečné pořadí 1. čs. fotbalové ligy (po 30. kole)

	body	skóre
1. Sparta Praha	46	77:27
2. Baník Ostrava	41	50:24
3. Inter ZTS Bratislava	37	55:30
4. Bohemians Praha	35	43:31
5. Slovan Bratislava	35	29:25
6. Plastika Nitra	34	50:37
7. Dukla Praha	31	41:32
8. Sigma Olomouc	31	39:42
9. TJ Vítkovice	29	38:51
10. Slavia Praha	28	37:39
11. RH Cheb	27	28:34
12. Zbrojovka Brno	27	40:49
13. Dukla B. Bystrica	25	35:42
14. Dunajská Streda	24	30:43
sestupují:		
15. Sparta Trnava	18	23:62
14. Povážská Bystrica	12	23:70

DUKLA VÍTĚZEM ČS. POHÁRU

Fotbalisté pražské Sparty, kteří v 1. čs. lize skončili až na 7. místě, vyhráli „Československý pohár“, v jehož finále na neutrální půdě v Prešově porazili Inter ZTS Bratislava 5:4. V normálních devadesáti minutách skončilo střetnutí 1:1, v prodloužení nikdo neskóroval, a tak o držiteli trofeje rozhodly až pokutové kopy. A na ty vyhráli vojáci, když tu rozhodující branku vstřelil (26.září 1969 narozený) Jan Suchopárek. Pražská Dukla, která musela hrát od 94. minuty bez vyloučeného Aleše Bažanta, (a získala Čs. pohár už poosmé) bude od podzimu zastupcem čs. kopané v mezinárodní soutěži „vítězů národních pohárů“. Sparta Praha se opět zúčastní bojů „Poháru mistrů evropských zemí“, a Baník Ostrava spolu s Inter ZTS Bratislava budou hrát v Poháru UEFA. Karel Drážďanský

DOBŘE VAŘÍ—DOBŘE SLOUŽÍ

VAŠATA

VZORNÁ ČESKOSLOVENSKÁ RESTAURACE

339 EAST 75th STREET, NEW YORK, N. Y. 10021

TEL.: 988 - 7166 a 650 - 1686

VAŠATA